

Ukininkas

Prekė laikraščio:

Prusose ir i Austriją 2½ auka.

i Ameriką ir i kitas svetimas žemes 4 auka.

i Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

LIETUVOS

UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

IŠEINA KAS MĖNESIS VIENĄ KARTĄ.

Prekė apgarsinimų:

Už eilutę smulkaus

rašto arba už jos vietą per pusę įpuslapio 60 feningių.

Lietuviai, skaitykite ir platinkite „Ukininką“!

Mūsų mokiniojei.

Šiuom žygiu noriu pakalbėti keletą žodžių apie mokintojus pradedamųjų mokslainių Lietuvoje, o ypatingai apie mokintojus tikrus lietuvius iš prigimimo, kurių šiandien rasime ne mažą saują lietuviškoje dalyje Suvalkų gubernijos ir teipo-gi keletą dešimčių, išmėtytų po Lenkiją. Tai-gi, nors trumpai noriu peržvelgti šitą apšviestiesnių žmonių luomą — kokią naudą turi iš jų mūsų tėvynė Lietuva ir ką gero jie yra padarę ar daro lietuvių? Kaip brangius vaisius neša mūsų tautiškam judėjimui ir koki vainiką nusipynė lygšiolai už savo darbus Lietuvoje.

Apie Kauno ir Vilniaus guberniją mokintojus veltui daug kalbėti, nes jie visi perdėm maskoliai — stačiatikiai. priegtam patekę i tą suolą visoki persivertėliai, išgamos, abelnai žmonės apgailėtinos doros, dėl kurių mūsų nelaimingi žmonės ne džiaugtis, tik pasiguosti gali. Jug jie maskolių valdžios leisti ne doriškam vaikų mokimui, bet platinimui maskolystės ir pravoslavijos, per ką jie ir rupinasi visoms pajiegomis iškvepti mūsų kudiškiams maskoliškai-stačiatikišką dvasią, kiek galima platinti maskolišką rangą tarp lietuvių ir trempti viską, kas tik yra brangu lietuviui. Abelnai šitie mokiniojei, kaip platiniojai maskolystės ir stačiatikystės, yra kuonoakliausiais persekiotojais lietuvių. Nuo jų mes bepaliovos privalome gintis, kaip nuo didžiausių savo nevidonų piktadarių nesitiktėi né nelaukti nuo jų nieko gero lietuvių — savo-gi kudiškius turime, kiek galima, šviesti teisingu naminu mokslu grynai lietuviškoje, katalikiškoje dvasioje, kad tokiu budu apsaugoti juos nuo maskoliškos pavietrės. Dabartės-gi atsikreipime ant tų mokintojų, ką gyvena lietuviškoje dalyje Suvalkų gubernijos. Tai-gi, neprošali bus pakalbėti apie mokintojus, ką baigė mokslą Veiverių (Marijampolės pav.) burliokiškai-lietuviškoje Seminarijoje ir kurie yra tikrais lietuviais iš prigimimo ir

su prigimta lietuviška kalba. Čion ne vienas, manding, Kaunietis ar Vilnietis iš gilumos atsidusdamas, pasakys: „laimingi jus esate, broliai, nors tiek, kad mokintojus turite iš savųjų!“ Teisybė, mes sulyginamai su Kaunietiais ar Vilniečiais, turėtume būti laimingesni nėg jieje: štai nors mokintojus turime savo tikrus brolius! Tai-gi pamatysime ką gero turi lietuviai-suvalkiečiai ir abelnai Lietuva nuo šitų mokintojų, tikrų savo vaikų? Pirma da turiu pasakyti keletą žodžių apie Veiverių burliokiškai-lietuvišką Seminariją, kurioje mokinasi apščiai lietuviškos jaunuomenės ir kasmets išeina po keletą jaunų lietuvių su mokintojų patentais. Mokslas šitoje mokslainėje, kaip ir visur pas mus, išguldoma tikroje maskoliškoje dvasioje; mokintojais čion yra žmonės abelnai nedidelio mokslo, bet užtatai perdėm beveik visi bjaurus maskolintojai, tikri maskoliški vilkai, kurie atsidavę draskyti viską, kas tik da ne peržegnota maskolių tripete. Vienok turiu užtėmyti, juog ant nelaimės tų maskolystės apaštalių, žudytojų doros, nesiseka galutinai sumaskolintiti mūsų vaikai, bet-gi nėra abejonės, juog anas burliokiškas darbas duoda mums negeistinas pasekmes, turi didelei pavojingą įtekme ant tolesnio tobulinimo doriškų jausmų einančios mokslo jaunuomenės.

Išėję iš Seminarijos jauni vyrai neturi jokios rimtos idėjos, o patekus iš mokslainės kalėjimiškų sienų i laisvesnį gyvenimą, pasijunta kaip šapai ant vandens vilnių mėtomi, nės, jie tiesiog nesupranta ant kokio pamato priguli pastatyti savo gyvenimą ir su kokia idėja gyventi? Menką jie turi supratimą apie visuomenišką gyvenimą, apie meilę artymo, meilę tėvynės, apie tautystę, abelnai neturi tikrą pamatinį doriškų ypatybių, be kurių žmogus yra tik nieks visuomenės gyvenime ir greičiaus palinksta i blogą nėg i gerą pusę. Kurie apsigyvena svetimam krašte tarp svetimtaučių, tai da labjaus apskursta, užaušta lietuviškoje dvasioje, patenka po įtekme lenkystės

ir daugumas apie savo tėvynę visai užmiršta ir nė sapne nesapnuoja. Jeigu jie Lietuvai naudos nedaro, tai gal sakysite, juog jie naudingi yra lenkams, tarp kurių gyvena? Anaip tol! Žmogus, neturintis jokios geros rimtos idėjos, nė tai nė kitai pusei nėkokios naudos daryti negali. Toki žmonės yra atsidavę tiktai tuščiam, pragaištingam gyvenimui, kur gali užgandinti vien-tik savo žemus norus, kurie nereikalauja pasišventimo nė dėl artymo nė dėl tėvynės, nė dėl visuomenės labo. Ale turim da apart anų Lenkijoje paskendusią savo brolių apšėiai jų ir mūsų mokyklose.

Jug tai nemažas turtas ir laimė mūsų tėvynei? Tikri mūsų broliai gyvena tarp savo tikrų brolių, tarp savo tėvų-sodiečių, kurių prakaitui turi būti labiausiai dėkingi už savo šviesesnę galvą, gausiausiai privalo atpildyti jiems už laimingesnė dalelę tarp kitų brolių! Jug tai pareiga kiekvieno sąžiniško, doro žmogaus atseteisti su savo artymu, už gerą geru užmokėti. Bet šiandien ar matome mes tą jų dorą, jų gerus darbus artymui tautai ir tėvynei? Ar jie stengiasi platinti spindulėlius šviesos tarp savo brolių, vargstančių kuniškai ir dvasiškai po sunkiu maskolių jungu? Ar jie rupinasi gal apie pakėlimą mūsų žmonių doriško gyvenimo?

Ar jie stoja išvien su mumis į kovą prieš maskolių valdžios baisius persekiojimus, neteisingus ir ne žmoniškus užmanymus dėl mūsų prapulties? Ar jie atsižymi kuom — nors mūsų tautiškam judėjime, nors yra apšvietesniais tautiečiais ir priegtam gyvena, kur labiau apsiereiškęs tautiškas susipratimas, kurio vilnys, rodos, gali net didžiausią tinginį pajudinti? Anaip tol! Kas gali, sako, priešintis, kad už mažiausią krislą nustosi vietos? Teisybė, už menką pasipriešinimą nors ir neteisingiausiems valdžios užmanymams, gali užsitraukti ant savęs skaudžius jos pančius; vienok ar galima šiandien su šalta širdžia žiūrėti ant maskolių valdžios žvėriškų darbų, kuri neteisingai išplėšė mums spaudą, per tiek daug metų laikė tamsybėje ir dar laiko, paskandintus į dvasišką vargą, stengdamosi bepaliovos visoms pajiegomis apipainioti mus maskolystės tinklais, o kad mes drįstame parodyti meilę savo tėvynės, savo kalbos, drįstame įieškoti apšvietimo — tai mus už tuos mūsų nekalčiausius ir teisingus norus kuonožiausiai persekioja, kankina kalėjimuose, tremia iš prigimtos šalies į bjauriausius užkampius Maskolijos, atimdama paskutinį kšnį duonos. Manding, tokius baises, begėdiškus maskolių darbus valdžios bereginti, kad ir kiečiausia širdis turi sudrebėti ir užsidegti kerštu ir neapykanta tokios kraugerystės, o podraug įskilti kibirkštėlę meilės tėvynės? Nors ir

branginame mes tas valdžios primestas, kaip ir ant juoko, menkiausias vietas, vienok tėvynės labas teip-gi turi būti mums brangus ir šimtus kartų brangesnis už tas maskolių valdžios niekingas dovanas; rodos, butų mums didelė gėda, kad teip pigiai gali maskoliai nupirkti mus dorą, kad dėl keleto niekšų skatikų suminame didžius, garsius senių — prosenių darbus ir išsižadame savo tėvynės!

Čion mes parodome savo tikrą dorišką nupuolimą, stoką meilės artymo, meilės tėvynės ir pertai stoką mums drąsos, nės jeigu, kiekvienas mūsų pasirodytų prieš valdžios pasiutiškus darbus su pilna drąsa, tai pati valdžia, matydama tvirtumą ir bendrumą mus idėjos, liautųsi taisius mums visokias kilpas ir greičiaus užganėdintų mūsų norus. Kodėl pati maskolių valdžia reikalauja nuo mus prisiegos pralieti kraują ir numirti už jų tėvynę, o kodėl mes savo tikrą tėvynę parduodame maskoliams už keletą gražių? Tai-gi, mūsų mokintojai, kurie gyvena tarp sodiečių, kasdien su jais sueina, rodos, galėtų būti puikiausiais jų agitatoriais kovoje prieš maskolių nedorybes, geriausiais vadovais tautiško judėjimo, platintojais šviesos ir būti geru paveikslu žmogaus doriško gyvenimo? Anaip tol! Jieje greičiaus piktina žmones savo nešvankiu gyvenimu, nės daugelis jų atsidavę tik girtuokliavimui ir kitokiems didelei nužeminantiems žmogų dalykams, o atlikti tam tikslui visados randa tarp sodiečių atsakančius draugus ir tokiose netikusiose draugystėse pragaišina brangias savo jaunystės dienas. Ne gana da to — štai toje saujoje šitų mūsų mokintojų rasime dar ne mažai tikrų Lietuvos judošių — šnipukų, skundikų, persekiotojų lietuvių, kuriems rupi tik platinimas maskolystės, valdžios pagyrimai, medaliai už šunystes, ir jie yra kur-kas pavojingesni mums, nėg patys maskoliai, nės jie mus gyvenimą geriau pažįsta, nuo jų mes ne teip nė slepiamės su savo darbais ir mislimis, ir, visados gyvendami tarp mūsų, turi progą kasdien mums kenkti, nės jie yra bjauriausiais žandarais. Toki mokintojai yra didelei pavojingi ir mūsų vaikams, kuriuos jie mokina, nės jie, žinoma, nesirupina apie jų dorišką mokymą, tik greičiaus stengiasi sėti tarp jų savo judošių sėklą.

Ant galo turiu pasakyti — nors tarp mūsų mokintojų randasi daug lietuvių judošių, kaip Sudargo Sabas, buvęs Sasnavoje Marma, Garliavos Kurauckas, Virbaliaus Lapinskas, Naumiesčio Užupis ir daugelis jiems panašių, bet vis-gi rasis da ir tokių, ką, nors nieko gero neatneša lietuvių, bet nė nejudošiauja, — tokiems tai laikas susiprasti, juog reikia atiduoti skolą savo tėvynei, reikia nesigailėti dėl jos labo nė darbo, nė vargo, nė skatiko, nesi-

bijoti nė nuopolių, bet su drąsa ir išvien su kitais drąsesniais tautiečiais žengti pirmyn: jug ką šiandien atliksime -- tai ryt nereiks, o ką gero šiandien padarysime, tai iš to patys toliaus naudą turėsime.

Mokintojai! Susipraskite, organiziuokitės ir sunaudokite savo pajėgas dėl Lietuvos labo! Laikas, seniai jau laikas! *V-kietis.*

+ Ko nori tu nuo mus?

Ko nori tu nuo mus, šiaurės ereli?
Ko mets nuo meto iširdyn duksti,
Su kruvina ranka draskydams šalį?
Ko reikia tau, baisusis kraugery?
Didybei Lietuva galvos nelenkia?
Gal laužo šventį žmoniškų tiesų?
Galingai tavo valdžiai audrą rengia?
Teisybė, reik nuprausti mus krauju?
O, anaipol! Tau kenkia mus liežuvis?
Už ką? O, pramačiau, ko trokšti tu?
Baisi slaptis: tau rupi mūsų žuvis!
Štai ko tau reikia: išgamų, vergų!
Geidi, kad pergimtų į tavo sunus,
Sumynę garbę, kraują lietuviai, —
Pirmiaus kad jie pavirstų į tamsunus,
Tada nupirtum dvasią mus pigiai!

Palauk! Tu nežinai tylaus mus krašto?

Eik į žilus laikus,

Klausyk, ką kalba ir kas yr ant rašto:

Tenai pažįsi mus!

Jug nuo senų — senovės

Mes trenkūmės kraujais.

Nuolat Lietuviai pjovės.

Su lenkais, vokiečiais.

Bet kraštas mus ištėrė

Visus baisesius kirčius;

Daug kraujo mums išgėrė,

— Pasotįs da ir jus!...

Ne vieną šiandien vyrą

Aprauda Lietuva;

Ne viens iš skausmo styra,

Teriojams jus ranka!

O kur tie yr, kurie baisesius kankino?

Kur kryžievių plieninė padarmė?

Nė ženklo! Jų niekystę svietas žino;

Nuo kraujo mus užgeso jų garbė.

Supuvo kaulai vieno, antro caro:

N'išvydo, ko troškavo jų širdis.

Trečiasis štai anųjų darbą varo: —

Ir ką?.. Žemyn nupulė lietuvys?

Didžiukis mus Lietuva!

Tai kas ką, tu maža?

Galingi priešiai žuva,

Nelygi nors kova.

Lietuva, tik kantrybės...

Su ja laimėsi, tu!

Šviesi žvaigždė teisybės

Prašvis ties mus kraštu!

O tu, godus šiaurės ereli,

Liauk dukęs — neišeiksi mus!

Mus kantrios širdys daug kęst gali:

Greičiaus nuleisi tu sparnus!

Mūsų valdininkai ir jų bjaurumas.

+ Svoločev'ų, Prachvostov'ų, Sukinsin'ų ir jiems panašių ponų mūsų tėvynė Lietuva turi daugybę. Jie jie užima mažesnes ir didesnes valdžios vietas. Ne toli jieškojus, Svoločev'ų ir Prachvostov'ų rasime ne vienoje valsčiaus kanceliarijoje, kurių didesnis procentas ant raštininkų, negu ant vaitų. Nužengus-gi į artimiausių pavietinių miestelių tų Svoločev'ų sutiksime kiekvienam urėde. Štai įeikime su reikalais į pavietinį urėdą, kurį paprastai „biuru“ vadina — čion susitiksime su didžiausiu Svoločev'ų, kuris yra viso pavieto viršininku. Jisai apsitaisęs karciviškai šlipuotas, veidą turi tikrą kacapišką, piktą, pilną valdoniškos didybės, kuris viską už nieką laiko, kas tik žemiau už jį stovi ir priguli nuo jo valdžios, tik kyšius stato augščiau savęs ir prieš juos visados nusilenkia. Jisai savo pavaldinius kitaip nevadina, kaip tik „svoloč“, „prachvost“ ir tt. Pagal jį eina laipsniu žemesnis Svoločev'as, jo viršininkystės pagalbininkas, kuris teipo-gi vadina savo pavaldinius paprastu vardu „svoloč“. Toliaus už žalia gelumbe aptaisyty stalų per dienas riogso jau kur-kas mažesni Svoločev'ai, kurie, žmogui atėjus su reikalais, vienu žvilgterėjimu ant jo nusprendžia, kas geriau pritinka: „svoloč“ ar „zaraz“. Be įabejonės daug Svoločev'ų darbuojasi ir kitokiose, yvairiose valdžios įtaiose, kaip antai: suduose, kasose, magistratuose, pačiuose, o daugių-daugiausiai tų Svoločev'ų rasime visokiuose policijos užvedimuose. Abelnai žodžiai „svoloč“, „prachvost“, „sukinsin“ ir kitoki panašus jau nuo senovės giliai įleidę savo šaknį visokiuose urėduose, valdžvietėse ir tie žodžiai da lyg šiandien valdininkų vartojami, kaip pasveikinimas atėjusio su reikalu žmogaus ir kaip parodymas jam savo galybės ir didybės.

„Svoloč“ arba „prachvost“ tai yra valdininkų šmėkla, smarkiai nugąsdinanti bailesnį žmogų, idant jisai susiprastų atdaryti savo kišenių. „Svoloč“ tai yra geras tarpininkas ėmime kyšių, nės visi gerai žino, juog bailus žmonės piktą šunį ginasi duona — teip nuo maskolių valdininko turi gintis pinigais. Tai-gi, ką gero galime turėti iš tokių valdžios įtaisų, kurios neva įsteigtos žmonių labui, jeigu jose tarnauja visoki Svoločev'ai, šunlupiai, apgavikai, abelnai žmonės apgailėtinos doros, kuriems rupi ne mūsų labas, bet nuplėšimas mūsų? Šiandien, ištikus reikalui į bet koki urėdą, žmogus visuopirmiausiai turi atdaryti savo kišenių su didele baime

žengti per kanceliariją slenksčius ir pagalios da su didele kantrybe nukęsti Svoločev'ų nežmonišką apsiėjimą. Štai pavietiniai viršininkai arba kamisoriai per valsčioniškus susirinkimus, jeigu tik žmonės drįs pasipriešinti jų užmąnymams, jų sauvalėi, tai tuojaus užkraus begalę „svoločų“ „prachvostų“, stato „prigovorą“ savaip ir su pagelba vėl „svoločų“ verste verčia valsčionis rašytis ant to, ką nutarė patys Svoločev'ai. Tie visi Svoločevai kur-kas gražiau apsieina su savo gyvuoliais, negu su mūsų prastu žmogum. Mes patys privalome rupintis apie išnaikinimą tų visų Svoločev'ų, ant kiekvieno žingsnio prieštintis jų begėdiškiems ir neteisingiems norams, nesizeminti prieš jų pasiputusių ypata. kišenius nuo jų sandariai uždaryti ir dėti skatiką tik ten, kur butinai reikalinga, o jeigu koki-nors maskolių činovnikai drįstų mus plusti, vadinti „svoločiais“, reikalaukime nuo jų gražesnio apsiėjimo ir tuojaus skųskimės augštesnei valdžiai ant kiekvieno jų gyvuolisko su mumis pasielgimo. Jeigu tik kaskart drąsiai atkirsime visokiems Svoločev'ams, reikalaudami nuo jų teisybės, tai jie patys pradės mus bijotis, elgtis žmoniškiau, ir Svoločev'ai, Prachvostov'ai ir tam panašus žvėrys pasiliaus viešpatavę ant mus. Jug jie mus pačių prakaitu, krauju penisi ir už tą viską gali mus mindžioti?!

Naumiesčio pavieta viršininkas Čerkasov žmones kitaip nevadina, kaip tik „Svoloč.“. „Razjasni etoi svoloči.“ paprastai sako į vaitą šitas maskolėlis, jeigu žmonės ko maskoliškai nesuprato. Teipo-gi panašiai elgiasi ir jo pagelbininkas lenkas Ozorevicz. Ne mažesnis už anuodu Svoločev'as pavieto dabartinis kamisorius.

Vilkaviškietės.

Kaip lengviausiai išsiliuosuoti nuo karumenės (nuo vaisko).

Kuonemet visi mūsų vyrukai labai bijosi ir nenori tarnauti maskoliui t. y. eiti į karumenę, o jiems nė motais, kad neišpasakytai lengva nuo tos ligos apsisaugoti, — apie ką štai aš pranešiu visiems dykai: jeigu katram iš jusų, broliai, artintūsi ta biaurioji sluzba, tai tik drąsiai imkite skaityti ir platinti tarp kitų savo brolių lietuviškas knygas ir laikraščius; valdžia, apie tai patyrus, jus kuogreičiausiai pagriebs, iki š į kalėjimą daugiausiai ant keletos mėnesių, paskui išvays ant kokių dvejų metų ant „paselenijos“ į svetimą kraštą, ir jau tuomet ne tik nereiks tarnauti kareiviuose, bet net laike karės (vainos) niekas jus nereikalaus lieti kraują už carą ir tuotarpu galėsite sau ramiai ir linksmai gyventi namieje. Taigi, jeigu paklausytumėte mano rodos, tai ne tik atnešumėte naudą sau patiems, skaitydami

lietuviškus raštus, bet ir savo broliams, tarp kurių platintumėte; nereiktų jums tuomet vilkėti tą prakeiktą maskolių rudinę nė srėbti jų pasmirdusius kopustus. Man rodos, gyvenimas ant paselenijos yra kur-kas lengvesnis, negu karumenėje esant, nės anaip esi žmogus beveik liuosas ir gali per visą tą laiką dirbti ant savo naudos, o karumenėje gyveni iš savo kišeniaus, kenti badą, šaltį ir niekad neturi ramumo, priegtam da kiekvienam sunaikina sveikatą. Antra atlikimas bausmės už lietuviškas knygas pasibaigs mažiausiai metais arba dviem greičiaus negu tarnystė karumenėje, ir da-gi kiekvienas apturėtų garbę Lietuvos kankintiniu!

Tą budą išsiliuosuoti nuo karumenės parodė mums patys maskoliai: jug štai Andrių Matulaitį, kuris tarnavo karumenėje, žandarai užpėnai areštavojo už lietuviškas knygas ir jau nebereikėjo jam pribaihti tarnystą, nės sėdėjo kalėjime ir tapo išsiųstas ant paselenijos. Antras jo draugas Jonas Lozoraitis da gavo pabaigti tarnystą karumenėje, bet aure uždarė jį į kalinį teip-gi už lietuviškas knygas ir atėmė nuo jo tiesą skaitytis kareiviu.

Jiedu abudu neišpasakytai gailėsi, kad Dievas nesuteikė jiems tokią gerą išmintį pasirodyti maskoliams su lietuviškomis knygomis pradžioje savo tarnystos, arba net da prieš imsiant į karumenę, tai esą būtų buvę didelei laimingi, nės už lietuviškas knygas, girdi, šimtą kartu lengviau, kęsti negu maskoliškoje karumenėje!

Tututis.

Korespondencijos.

Suvalkų gub.

Iš Vilkaviškio. Vilkaviškyje buvo uždėjęs banką žydas Mašius Feinbergas, turėdamas savo pinigų apie 3—5000 rublių. Su tiek pinigų, žinoma, nieko negalėjo pradėti ir pasiskolino nuo ko tik galėjo ir kiek galėjo. Skolino nuo Vilkaviškio gyventojų ir nuo aplinkinių. Prisiskolinęs daug pinigų išbėgo į užrubežį. Šneka, buk prisirinko apie 80 tukstančių rublių.

Pinigus rinko visokiu budu: vienam kunigui iš Vilkaviškio pardavė „List zastawny“ už 200 rublių, ar daugiau. Paėmęs pinigus, sakė atnešęs tuojaus tą „listą“, bėt jau ne-grižo. Priimdamas pinigus pagal vekselius, kuriuos gaudavo arba pats paskolindamas kitiems pinigų, arba perleidžiamus jam nuo kitų dėl išješkojimo pinigų; vekselius negražindavo atgal, tik išduodavo kvitas nuo savęs, kad pinigus priėmė. Sakydavo, kad vekseliai yra užmesti, kaip ras, tai atnešęs. Prieš išbėgsiant visus tuos vekselius pardavė kitam ir dabar nekuri turės užmokėti antrą syk.

Vilkaviškio aptiekorius davė bankieriui Feinbergiui 600 rublių persių už tavorą, bet bankierius tuos pinigus persiuntė į savo kišenių.

Teip-gi šneka, kad bankierius Feinbergis pridirbo daug neteisingų vekselių.

Jokios kaucijos bankeris nesudėjo ir jo kantora buvo samdytam name (savo namo neturėjo). Dabar skolininkai suka apie jo kantorą ir gailisi savo pinigų, patekusių į bankieriaus nagus.

Ila.

† **Starpolė.** (*Sudžios — Katalikai*). 17 d. rugėsio mėnesio mūsų sudžios iš Starpolės, Naumiesčio ir Vilkaviškio pavietų susirinkę pasidarė balių. Mat prieš tai ciosorius buvo išreiškęs visiems Rosijos sudžioms ir priguliničioms prie sudų asaboms savo padėkavojimą bala žino už kokius jų nuopelnus. O mūsų sudžios su kamarninkais ir advokatais tuojaus dasiprotėjo, kad dėlei to dalyko galima pukiai išsigerti ir paužti. Na ir štai susivažiavimo sudžių prezesas (Starpolės) paliepė savo pavaldinams ant tos dienos susirinkti į Starpolę ant „molebno“, kurį popas ir atlaikė susivažiavimo bute. Tą molebną „nobažnai priderančiai“ išklusė visi kaip pravoslavai, teip ir katalikai, o nekurie iš katalikų net ir kryžių popo ėjo bučiuoti. Šitie užsipelė ant to, kad pravardes jų apgarsinti. Taigi kryžių bučiavo šie katalikai: Garlevo sudžia Ivanovskis (lenkas), Vyštyčio sudžia Dervinskis (dvarponis lenkas), susivažiavimo sekretorius Petelkevičius (lenkas), Griškabudžio sudžia Kudirka (lietuvis).

Po molebnei ir kryžiaus bučiavimui visa govėda ta nusivilkė į klibą, kur gerė per naktį ir nekurie pasigėrė, kaip meitėliai. Gėda tiems mūsų ponams katalikams, kad jie maskoliams besigerindami net savo tikėjimą užmiršta. Gėda, dviguba gėda, nės ana mūsų vaikai Mintaujoj, Palangoj. Šiauliuose drąsesni pasirodė ir ne bjaurino savo sąžinės neatbodami ant rustybės savos valdžios.

Kas-žin, kad tokiems ponams maskolių valdžia smarkiai prisakytų pravoslaviją ant tų pėdų priimti, ar ilgai jie priešintųsi tam? Man rodos, kad nelabai jie purtytusi prieš tai, jei tik jiems maskoliai gerai už tai užmokėtų!

Starp.

† **Naumiestis.** Ant Kybartų nuo Naumiesčio važiuojant už kelių viorstų jau pamatai augštą bokštą, lyg baidyklą kokią ten, stovinti. Dyvijiesi žmogus, kas tai. O tai maskolių išmisas kontrabandai gaudyti. Tame bokšte mat sėdi kareivis ir į visas puses turi atyžiai žiurėti ir dairytis, ar neneša kas iš Prusų kontrabandos arba lietuviškų raštų. Kaip tik ką nors užtemytų, tuojaus jisai per telefoną turi duoti žinią savo načalstvai, idant eitų gaudyti. Ar tai ne kvailysta mskolių? Jug dieną ne labai kas kontrabandą nešą, o nakčė iš bokšto

nieko nematyt. Toliaus galima lengviau dratą nukirst, o tadą po išmisliui, nės nieks to kareivio negirdės. Na ir bokštą tą nesunku būtų nuversti.

Ur.

† **Kybartai.** Nuo Eitkunų ant Tilžės paskutiniuose mėnesiuose ėmė vis tankiaus ir tankiaus persirėdę maskolių žandarai važinėti, vis bešnipinėdami apie lietuviškus raštus. Bet mums tik juokai iš to. Ko daugiau maskoliai mus persekios, to didesnį judėjimą tarp lietuvių suklus.

Viatkos gubernijoje nubugdinti lietuviai vargą vis tebekėnčia, nės uždabio visai negali gauti. Ta gubernija matomai maskolių valdžios paskirta politiškais prasikaltėliams gyventi. Kiekvienam miestelyje tų prasikaltėlių pilna ir visi beveik be uždabio sėdi. Da kad ir gautų kas ką, tai gubernatorius, garsus Kražių skerdikas Kligenbergas, nepavelyja kuom nors užsiimti. Net daktarai ir tie neturi tiesos žmones gydyti. Vargas ir gana.

Lp.

† **Levkiutanai.** (*Kalvar. pav.*) Pas mus tapo užpennai perkeltas iš Sasnavos bausis judošius — išdavikas mokintojas Vincas Marma, paprastai vadinamas Džiarabu. „Ukininkas“ jau apie kelis syk aprašė jį ir viskas, kas apie jį yra aprašyta, yra tikra tiesa, nės jis suvis vaikų nemokina, ale tik vaikščioja po sudus su žmonėmis. Jis skolena žmonėms savo pinigus, lupa baisias palukanas ir provojasi su žmonėmis. Jau ir apie Mereslavą labai gražiai apie kelis ukininkus pasveikino, nės išvarė iš namų. Tas judošius dažni ukininkus pasiprašo pas savę, vaišina juos arbata, vadiną „tėvyčiais“, „mamytėmis“ ir kitais panašiais vardais ir kartais užveda kalbą apie Tilžės raštus ir klausinėja, ar jie nežino, rasi kas iš aplinkinių skaito lietuviškus laikraščius ir knygas. Vai mereslaviečiai bukite labai atsargus su tuom judošium, nės jis jus įtrauks į kilpas, — jug galite žinoti, kaip jis kankino nekaltus Sasnavos žmones. Tas judošius tankiai atsilanko net ir pas Mereslavo kunigus. Labai yra kvailas dalykas Mereslavo kunigams susidėti su judošium Marma, nės jis, atsitikus progai, apskus juos žandarams. Kaip datsizinojau iš atsautentiško šaltinio, kad tas judošius Marma priklauso prie paslaptinės policijos ir esąs žandarų šnipuku; mat, žandarai moka jam pinigais už išdavimą žmonių, ir jis prisizadėjo po prisiegą jiems viską, ką tik žinos, danešti. Šimet nuo Suvalkų direktoriaus pradinių mokslainių Marma gavo 300 rub. gratifikacijos arba dovanų. Užpennai ant Suvalkų direktoriaus atėjo didis rusifikatorius p. Čebatarev;*) tas Čebatarev teip uolus yra ant

*) Čebatarev matyt yra perekinėkas, kaip tai parodo jojo lietuviška pravardė; jojo pravardė paeina nuo „čebato“; perekinėkai paprastai stojasi baisiausiais rusifikatoriais.

praplatinimo pravoslaviijos, kad katalikams mokintojams dar nevedusiems, liepia imti sau pravoslavus pačias, gudiškai visur kalbėti su kaimo žmonėmis; jau apie 10 mokintojų atstatė nuo vietos, užtai, kad jie neprielankus yra maskoliškam raugui; apie kelis mokintojus išgrudo į kitas direkcijas, kitus pašaukęs pas savę labai išbarė, o judošiui Marmai duoda gratifikacijas; Čebatarev visiems mokintojams prisako teip elgtis, kaip elgiasi Marma. Už ką-gi judošiui Marmai duoda maskoliai branktus ir dovanas? už danešimus, nės kaipo mokintojas Marma yra niekam netikęs.

Senapilė. Senapilėj¹ tapo šimet įrengta keturių kliasų moteriška progimnazija. Žinia išguldinėjimui tikėjimo dalykų prireikėjo teip vadinamo prefekto arba kunigo. Gudai užprašė ant prefekto į tą progimnaziją „batiuška“ Miknevycių, kursai išguldo vyriškoj² Senapilės gimnazijoj³ katalikiško tikėjimo dalykus gudiškoj⁴ kalboj⁵. „Batiuška“ kunigas Miknevycius kreipėsi prie Seinų vyskupo, kad jam pavelytų ir moteriškoj⁶ progimnazijoj⁷ išguldyti tikėjimo dalykus gudiškoj⁸ kalboj⁹. Seinų vyskupas buk nesutikęs ant to. Ant ko tas reikalas pasibaigs, dar nežinia. Tokiu budu batiuška Miknevycius jau antrą kartą gauną nuo vyskupo didę nosi: pernai gavo kaip norėjo Senapilės vyriškoj¹⁰ gimnazijoj¹¹ išguldinėti lietuvišką kalbą, kurios jis suvis nesuprantą; o šimet užtai, ką norėjo išguldinėti tikėjimo dalykus gudiškoj¹² kalboj¹³ Senapilės moteriškoj¹⁴ progimnazijoj¹⁵.

Veiveriuose pedagogiškąj¹⁶ mokintojų seminarijoj¹⁷ po išėjimui garsaus kunigo Dubovskio dar ir dabar nėra prefekto. Gudai jau apie kelis syk prašė Seinų vyskupo, kad duotų kunigą į Veiverius. Vyskupas-gi suduoda ir teisinasi, buk jis negalys duoti į Veiverius kunigo, nės pagal ukazą, jis tik turys valią kunigą Veiveriuose akceptuoti, o niekad negali duoti. Žinia daug geriau būtų, kad Veiveriuose suvis nebutų nejokio prefekto, negu toki kaip nelemtos atminties Apuchtinas*) Valaitis arba Dubovskis, nės jie savo piktu pasielgimu visus piktina. Iš po tokių kunigų rankos išeis daug Marmų — išdavikų — judošių, kurie padės gudams slėgti Lietuvą. Gudai, matydami, kad jie negaus kunigo, kursai gudiškoj¹⁸ kalboj¹⁹ išguldinėtų katalikiško tikėjimo dalykus, leis išguldinėti lietuviškai, kaip privalo buti.

Kulingė. (Igliaukos parap.) Tulas korespondentas, paduodamas žinias į „U.“ nuo Igliaukos terp kitų kritikuoja Igliaukos kleboną užtai,

*) Apuchtinas buvo kuratorium Varšavos aprubės mokslo; jis vieną sykį gavo puikiai į snukį nuo vieno pono, teip kad net jojo dantys išbyrėjo. Nuo čia paeina žodis „apuchtinuotis“, tai yra gauti į snukį. Kun. Valaitis gavo į snukį nuo Kolokolovo, dėlto-gi pramintas yra Apuchtinu.

kad tas užvedęs žolynų darželį po klebonijos langais, kur pirmiau žmonės, atvažiuavę į bažnyčią, pasistatydavo vežimus ir arklius. Matyt, kad korespondentas turi labai menką supratimą apie estetiką ir apie švarumą, jeigu prie tokių niekniekių kabinėjasi; žiurint iš šalies, rodos, kad ir pačiam korespondentui būtų daug smagiau gyventi švariuose namuose, negu su gyvuoliais voliotis po tvartą; dėlto-gi ir Igliaukos klebonas, užvesdamas po klebonijos langais žolynų daržą, nieko pikto nepadarė, ale antpenč gerai padarė, ir matyt, kad tai žmogus turi sveikus jausmus. Jeigu korespondentui tas klebono darbas nepatiko, tai tame niekas nėra kaltas, kaip tik pats korespondentas užtai, kad jis nesistengia kaip ta bitelė mylėti švarumą, ale kaip juodvabalis knisiasi po mešlus. Ant galo turiu prikergti, kad Igliaukos klebonas davė kitą vietą labiau atsakančią žmonėms pasistatymui arklių. *Plikis.*

Kauno gub.

Telšių pav. Kretinga. Važiuodami pro Kretingą, sustojime pasižvalgyti po miestelį ir grovą Tiškevičiaus sodą. Grižtant iš sodo, tarp vartų užkalbino mus jaunas vaikas, prastas ukininkas:

— Iš karto galima pažinti apšviestus žmones, nės neišsižadate savo prigimtos kalbos (jis girdėjo mus tarp savęs ir su grovo tarnais vientik lietuviškai tekalbant). Paprastai kurs tik iš prastųjų geriau kiek apsirėdęs, mėgina lenkiškai žvėgoti užklaustas, kas jis esąs, atsako: „katalikas“ nenusimano vargšas žemaičiu esąs.

— Iš kur tamsta esi? -- paklausiau.

— Iš Prūsų Kretingos. Pas mus žmonės niekur nesidrovi žemaitiškai kalbėti, nės yra daug šviesesni už čia buvius.

— O kaip pas tamstas, ar skaito žmonės laikraščius?

— Skaito „Naują lietuvišką ceitungą“. Gaila, kad neskaisto „Ukininko“, nės tenai daugiau rastų, kas juose tautišką susipratimą padrutintų. Teip-gi ir knygeles Tilžėje išleidžiamas, mažai kas teskaito.

Dar norėjau šį-tą apie prūsų lietuvius pasiklausti, bet mano sąkelaiviai buvo jau toli nuėję ir todėl atsisveikinęs nubėgau vytis.

Studentas.

Šaukėnai. (Šiaulių pav.) Aną syk rašiau apie darbus Šaukėnų klebono kanaaninko Rusteikos, dabar prisieina pasakyti keletą žodžių ir apie kamendorią kn. Skripką, nės jau balsai kalba apie jį ne tik Šaukėnų par. bet ir aplinkinės. Iki 10 rugp. buvo viskas gražiu ir padorei — visi džiaugės, turę gražų šnekų ir linksmą kunigėlių; bet 10 rugp. tas gerasis kun. pranyko nežinia kur kaip į smalą ilindo: nepoilgam viskas išsiaiškino:

kun. nėkam nieko nesakęs pabėgo; mat atsirado koksai bedievis Jarušauskis, kurs užėjęs kunigą belandant prie savo pačios, nežiurėdamas ant kunigo šventenybės išvijo laukan, da-gi paskui klebonijoje po kanauninko akių koliojės ir gėdijęs kunigeli. Taigi po to kn. Skripka nenorėdams belaukti didesnės gėdos ir pakutos, išsiperdavojęs visus savo daiktus išvažiavęs iš Šaukėnių, bajoras Doveika jo prietelis davežęs lig tėvų. Žmonės sako, buk ketinęs geriau į Ameriką bėgti ne kaip sėdėti muruose Kretingos klioštoriaus. Pasirodė kn. Skripkai nebeprimėna merginėti: pirm kelerių metų už tai vyskupas buvo palikęs jį be vietos ir mišės atėmęs; teip ir išsibastė po Mintaują ilgą laiką.

Žmonės sako, kad reikia tylėti apie tokius kunigo darbus, kad ir kunigas esąs toks pat žmogus kaip ir visi. Teisybė, kad jisai yra žmogum kaip ir visi, su visais jausmais ir pageidavimais kaip žmoniškais teip ir gyvuliškais; bet jeigu katras nusimano ne suvaldysęs savo gyvuliškų pageidavimų, tegul ne eina į kunigus, tegul nedaro pasipiktinimo žmoniems. Toksai kunigas ne tik ką nustojęs autoriteto akyse žmonių, nužemina kunigų luoma, bet dar-gi duoda musų priešams gudams niekinti mus, išjuokti.

Da kelis žodžius, kaip buvau žadėjęs, apie kanauninką Rusteiką. Tai yra žmogus, kurs labiau rūpinas apie savo kišenių ne kaip apie bažnyčią ir parapiją: perka palivarkus ir valdo gyvenimus ir dvarelius, bet ir valdydamas svetimą žemę stengias kuodaugiausiai istraukti iš jos naudos, nesirupindamas, ar griauia tą ukę ar ne. Kaip antai valdydamas Jociškę p. G. laikė gyvulius klebonijoje, todėl ir pašarą visą ir-gi į kleboniją vėžė, o mėslo iš klebonijos niekad ne vėžė ant tos žemės atgal. Bet kad p. G. atsakė jam arendą, tai kanauninkas gasdono iškeikęs jį iš sakylos už ne guoduojimą kunegiško stono; kaip gal p. G. sakyti, kad kanauninkas jo žemę nugyvena ir ir tuomi jį skriaudžia?! Ir savo kamendoriaus prastomis dienomis ne leidžia važiuoti į kitas parapijas ant atlaidų, nės jam reikia buti ant lauko darbininkus prižiūrėti, o bažnyčios be kunigo palikti ne galima. *Davatkus vaikas.*

I. Šiauliai. (*Apie kratas*). Neseniai rašiau apie vieną kratą, kuri buvo padaryta pas počmeisterio tarnaitę, dabar-gi pranešiu apie tą pačią kratą, bet plačiau.

Pačtos viršininko Pugačiovo tarnaitė davė pasiskaityti maldaknygę vienam pačtos sargui. Užsigeidė dvasiškos duonos ir kitas sargas *Sukiečius* ir pasiėmė knygą nuo ano sargo. Tarnaitė pamačiusi savo knygą *Sukviečiaus* rankose atėmė nuo jo. Šisai užpykęs pranešė žandarų

viršininkui. Reikia priminti, kad šitas skundikas tarnavo karumenėj, buvo da-gi unteriu.

Taigi *Sukviečius* apskundė žandarams šią tarnaitę. Atsibastę jie, bet nieko nepesę, išėjo. Pugačiovas, pačtos viršininkas, dasižinojęs, kas apskundė, pasikvietė jį ir pasake: „jei tarnauji, tai tarnauk, o šnipinėjimu neužsiimk“. Ir atstatė nuo vietos. Tas vėl prie žandarų viršininko *Sėviakovo*. Šis užsistojė už savo bičiulių, rašo skundą į Vilnių Pugačiovo viršininkui, kad Pugačiovas laikąs prie savęs žmonės neištikimus ir priešininkus valdžios, o tuos, kurie rūpinas apie viešpatystės labą, prašalina. Atvažiavo perdėtinis dasiteirauti teisybės, nieko ypatingo neradęs išvažiavo.

Sargas nieko nepesęs, nors vėl sugrižo ant vietos, nenurimo. Paprašė pažįstamo raštininko parašyti skundą nuo vardo vieno pasišalinusio urėdininko ant Pugačiovo. Greitai pasirodė, kieno tai darbas. *Sukviečius* už prisisavinimą svetimo vardo pakliuvo po priežiūra, ir čionai jam jau kvepia kalėjimu.

Dabar Pugačovas išnėtyčius paklūvęs į musų apginėjus yra po slapčia priežiūrą policijos. Kaip sugadina kariumenė musų žmones!

Juodvalkis.

II. Šiauliai. (*Išlipinimas atsišaukimų*). Naktį iš 4 ant 5 rugsėjo buvo išlipinti atsišaukimai „Broliai ir Seserys“. Jau išlipino trečią kartą šią vasarą. Nebučiau priminęs, kad nevienas atsitikimas.

Buvo naktis šviesi, mėnesiena, buvo galima matyti žmogų ant pusės viorsto. Lipinta buvo gana anksti 9. val., žmonės daugelis važiuo ant Jokimo jomarko. Buvo nemaž ir pėsčių, vieni keliavo ant jomarko, kiti grįžo nuo darbo. Keturi darbininkai, kurie grįžo iš dvaro Naisių (už 2 mylių nuo Šiaulių) namo, pamatė belipinant atsišaukimus. Jie galvoja, kad čia nieko gėro buti negali, nės lipina nakti. Patys gaudyti lipininančius nesumislijo nors paskui gailinosi o įėję į miestą pranešė policijai. Šita subruzdė susirinko gaudyti maištininkų. Vieni važiuoti, kiti pėsti, išviso artai 8 žmonės vijosi plenta. Važiuoja ir visur drasko, važuoja toliaus, ant stulpo telėgrapinio kyba ir ištolo tviska atsišaukimas. Ant ketvirto viorsto viskas pražuvo, nė atsišaukimo, nė žmogaus. Policijantai labai keikė, nės atsišaukimai dar dregni. „Ak, kad nors ant penkiolikos minučių ankčiaus, butume sučiuope“. Nieko nepesę sugrižo į Šiaulius, ir laukia sugrižtant kokių norint neištikimų žmonių. Vis kaltininko nėra ir gana. Nutarė, kad padarė tas ir tas, labai į akį įpuolusio, kad nuvažiavo jisai su dviračiu ir turės gryšti nedėlios dieną. Laukė visą dieną du žandaru, bet teip ir nesulaukė, nės tas, ant kurio spėjo, mieste buvo ir niekur nevažiavo.

Šitų skundikų tik dviejų pavardes tedasižino: *Jansonas* ir *Urbietis*.

Policija niekados taip daug blogo nepadarys, jeigu nebus skundikų tarp mūsų pačių.

Bjaurus padėjimas veikenčio ir gyvenančio tarp tokių žmonių: ant kiekvieno žingsnio persekiojimas, skundos, o nenumano patys, kad tuomi patys duobę sau kasa. Nės veikiantis ir norintis apšviesti daro ne dėl savęs, bet dėl kitų. Žinoma, tokiems skundikams proto į galvą neidėsi, vienas vaistas: — tai kumščiai. Ir juos tik tokiu būdu tereikia ir tegalima mokinti.

Žmogus.

Plungė. (*Arbatnyčia. Skaitymai*). Plungėje maskoliškos blaivųjų draugystės įkurta vasariaus mėn. šių metų arbatnyčia. Surinko pinigų pirmą mėnesį, ne žiurint į pigumą arbatos (1 stiklas prėkioja 1 kap.) 160 rublių, antrą mėn. jau 80 r.; paskui 60, 50, 40, 35 rub. Ant rudens vėl daugiaus surinks. Iš to matyt, kad pašalpos nuo vyriausybės ant tolesnio laiko nebereikalauja, reikia tik ant įkurimo. Arbatnyčioje sėdi maskolius iš Telsių nenorintis kalbėti lietuviškai, turbat nori pripratinti žmonės kalbėti maskoliškai. Teippat ir tarnaitė, lietuvė, pradeda grevežoti rusiškai. Tai dar menkas daiktas. Yra svarbesni.

Plungės mokiniojas, nenorėdamas atsilikti nuo kitų savo apaštalu-aprusintųjų įvedė teipo-gi ir skaitumus dėl žmonių. Buvo jie du sykiu daryti. Pirmą kartą skaitė apie rusų kunigaikščius ir jų tarnus bei pagelbininkus. Antrą kartą skaitė Puškino pasaką „Apie žvejį ir žuvį.“ Sodiečių nebuvo. Daugiausiai vaikai iš mokyklos. Žinoma, jiems įsakė pributi mokintojas; iš dalies juos galėjo pritraukti spalvuoti paveikslai.

Žmogus.

Pasvytinis. (*Šiaulių par.*). 7 liepos miestelyj gaisras pavertė į pelenus triobesius 15 ukininkų ir 8 turtingiausiųjų žydų. Buvo atvykęs p. Ertmonas su savo (šmirkštiniu) gesinimają mašina, bet pervelu — jau visi butai buvo ugnia apimti.

Kiek tai kasmet pas mus gaisrai sunaikina sodžių ir miestelių; jau kad pradeda degti tai jau ir dega pakol tik ugnis ne išeina į lauką, priėjus ulyčios galą. Kaip tai butų gerai, kad kiekvieno miestelio gyventojai sumetę po keletą rublių nusipirktu gesinamąją mašiną; tad ne vieną tik sustabdytų gaisrą, ne duotų ugniai sukurti daug triobų; jeigu tokia mašina išgelbėtų nors vieną triobą, ir tai jau apsimo-kėtų jos kaštai. Todėl, vyrai, turėkit vienybę, sutarimą ir lengvai išsigelbėsite iš daug bėdų ir nelaimių!

Spragilas.

Ugmergė. (*Vaidai tarp lenkų ir lietuvių*). Šiomet pavasarį susirėmė čia miesčionys su sodiečiais dėl giedojimų bažnyčioj. Mat

lygšiolai per mišias buvo giedomas lenkiškai rožančius, suplikacija ir šep jau giesmės. Dabar-gi sodiečiai patys ėmė šitas giesmes lietuviškai giedoti, o miesčionys, nenorėdami užleisti, rėkė lenkiškai. Kadangi sodiečių yra kur-kas daugiau, tai pradėjus giedoti abiem pusėms, lenkiškų balsų suvis negirdėt. Su-lenkėje miesčionys skundžiasi, kad sodiečiai juos skriaudžia, ne duodami jiems lenkiškai giedoti, juog tai jų bažnyčia esanti, nėra mieste stovinti, sodiečiai-gi sako, kad tai jų esanti, nėra ant jos pataisymo jie davė kiekvienas gaspadorius po dešimtį rublių, o miesčionys tik po keletą auksinų, sodiečiai sako, kad jie ir kunigus užlaika, nešdami aukas ant altorių ir duodami ant mišių savo rublius, o miesčionys tik ateina bažnyčion pastovėti pasirėmę ant lazdelių. Kamendoriai abudu eina už sodiečius, klebonas už miesčionis. Ta byla, sako, pasiekusi net Kauno vyskupą, kuris liepęs lietuviškai giedoti.

A. B.

Sėta. Parašysiu keletą žodelių apie mus buvusį urėdninką burlioką Bepalovą. Buvo toks atsitikimas. 1897 m. 24 d. sėjos suva-dinęs pas save 8 vyrus iš sodžiaus Pauliukų į Sėtą dėl „obisko“ nakties laike. O urėdininkas buvo labai piktas ant Pauliukų vyrų už tai, kad tie nedavė jam šieno ir avių. Susirinkus vyrams urėdninkas išsiuntė iš jų 4 ant Pagirių kelio stovėt po „Juoduoju stulpu“ o 4 vyrus pasiliko prie savęs ir valkiojosi su jais po miestelį. Apie vidurnaktį urėdininkas prisipa-žino prieš vyrus, kad jis tyčia pastatęs anuos vyrus po „Juoduoju stulpu“ už tai, kad tie nedavė jam avių ir šieno. Susivėję visi 8 vyrai pradėjo „buntavotis“. Ant rytojaus pa-davė „prasbą“ į Kauno gubernatorių ir neužilgo urėdninkas buvo pavarytas nuo „službos“. Dabar jis valkiojasi pakampiais.

Žvirblis.

Ligumai. (*Kunigas išdaviku*). Keistas dalykas su tais kunigais! Įeik į bažnyčią, pasiklausyk jų pamokslų, tai sakysi: tai angelai, ne žmonės, nors, teisybė, ir tai ne apie visus teip galima sakyti, nėra kiti, kokie yra namie, tokiems pat pasilieka ir bažnyčioj. Žmonės nusimano kartais ir tokius nelabai guodoja. Teip-pat atsitiko ir su mūsų klebonu Korsaku; jis yra kilęs iš Klovainių miesčionių. Žmogus nuo pat mažens buvo nekoks, o tapęs kunigu visai prisigėrė puikybės, pavirto į didelius ponus. Dabar, kaip jau per vyskupo seserį pakliuvo į mūsų klebonus, tai baisu ir prieiti.

Jo puikybė ir tuštumas supykino parapijonis; jie nebenori duoti kalėdos, — sako kol jis busęs, netaisyse savo apiplyšusios bažnyčios ir tt.

Pas mus gyvena dar senasis klebonas, žmogus labai nusenęs, bet parapijai labai geras, nelupa nuo žmonių už krikštynas šliubus, pakasynas ir tt. Už tą šitas ir norėjo išvyti

senelį. O šitas kitoks: lupa, kur gali nulti. Buvo da-gi toksai atsitikimas: — Nuo beturčio žmogaus užsprašė už šliubą 4 rub. Tada žmogelis sako, kad jis tiek mokėti negali, o šliubas reikalingas, tada girdi, reikės kreipties prie popo. Žmogus išeina. Kamendorius pasigailėjo prapuolančios dušios ir jis davė šliubą už pigesnę prekę.

Vis tai mažmožiai; ir ne apie tą norėjau rašyti. Jau kokia 16—17 metų buvo pas mus paslaptinė mokykla; mokino ant maldaknygės skaityti. Naujai atvykusiam klebonui tas smarkiai nepatiko: jis apskundė asesoriui, tas atvažiavo ir viską surado. Buvo tai žiemos laike. Iš pradžios buvo asesorius sutikęs užtylėti už 25 rub. ir stirną, bet paskui perkalbėtas klebono atsisakė savo prizadų nutylėti.

Mokykla buvo nedidelė, iš viso 17 vaikų, ir mokintojas 18tas, dar jaunas vaikinys 18 metų. Jo pavardė Daukšas. Pirmiaus vaikus mokino jo motina, o dabar jis.

Isprauninkas arba asesorius nubaudė visus užmokėti 180 rub. arba ant kiekvieno po 10 rub. o jei ne tai atsidėti po 3 dienas šaltoj. Klebonas, bijodamas dar labiaus suerzinti žmones, prizadėjo užmokėti iš savo kišenius bausmę, bet neužmokėjo, o vaikų tėvai ir mokintojas atėdėjo Šiauliuose savo 3 dienas.

Buvo nurašyta skundas vyskupui ant to klebono. Vyskupas atsiuntė ištirti Joniškio kleboną Šiaučiuoną, teipo-gi gavusį Joniškio, labai gera parakviją per kitą vyskupo seserį. Žinomas daiktas, varnas varnui akies neiškabįs, o dar jiedu buvo moksladraugais. Tyrinėjimas pasibaigė ant nieko. Korsakas po senovei mus melžia ir skriaudžia. Jisai dėkavodamas Šiaučiu-nui dovanuoja porą šunų.

Visi doresniejie žmonės šalinasi nuo Korsako. Už taip-gi nuolatos apsilanko pas jį: valsčiaus raštininkas Dzialynskis, lenkas perkrikštąs, didelis lupikas: pirmiaus jisai buvo Šiaulių valsčiuoje; mokintojas valsčiaus mokslinỹčios ir isprauninkas. Tie tris maskoliai tai jo apgynejai ir bičiuliai.

Dar negreitai tur but nuo jo atsikratysme, nės tvirtai turisi ačiu vyskupo giminėms.

Prašalaitis iš Ligonų.

Meškučiai. (*Šiaulių pav.*) *Bažnyčios statymas.* Pas mus gana greitai subruzdą statyti bažnyčią naują, murinę; ir pinigų nemažai prėkiauo. Ukininkų yra iš viso 196, kiekvienas mokėjo po 65 rub., o bežemiai ir bernai po 2 rub. Priegtam kasmet reikėjo atidirbti po 30 dienų. Lygiai mokėjo turintis 30 dešimtinių žemės su turinčių 60 d., tai-gi išeina kad juo mažiau turi, tuom brangiau mokėjo, o nuo tarnaujančio tai visai nekrikščio-niškai lupti, nės jam prisiėjo mokėti 10 sykių

daugiau už ukininką, ypač, kad kiti, ant kitų metų nebebus toj parakvijoj.

Ant galo apie bažnyčią pasirupinti tai ukininko dalykas. Vėl keistai išrodo šitas dalykas: klebonas viską pats vedė, pats mokėjo parapijos pinigus, o žmonėms neparodė, kiek ant ko išleido. Parapijonys spėja, kad šis-tas paklūna į jo gilų kišeniu. *Apgaudijušas.*

Siauliai *Teatras maskoliškas.* Jau ne sykį rašiau apie maskolių teatrą, įtaisyta blaivininkų draugystės. Ypatingi šitie blaivi-ninkai: jie tokiu būdu kovoja su degtine, kad stengiasi kuodaugiausiai supilti į savo gerkle degtinės, sako, tokiu būdu mažiau beliksę degtinės ant svieto, ir ačiu tam suma-žėjimui mažiau busę girtuoklių.

Teatras šitas šimet žada iširti, nės jo vadovas Mysavskvi prispirtas buvo atsisakyti. Ačiu už tą jo vyresnybei.

Žmogus.

Lioliai. (*Raseinių p.*) Išlipdyti atsišau-kimai padarė labai mažą išpaudą ir tik ant kelių žmonių, kurie žada siųsti pini-gišką pagelbą. Užtai bajorai labai daug kalbėjo, bet jų kalbos parodė, kaip jie tamsus. Teip vieni sakė, juog prusai neturi ką dirbti ir spaudina visokius niekus (jie dar nežino, juog tas darbas tų pačių lietuvių, gyvenančių po maskolių valdzia — tik spaudinta Prusuose). Kiti bajorai sakė, juog vėl nori pakelti maištą ir užtai lipdo šituos atsišaukimus (matyt, kad jie nesupranta italpos atsišaukimo). Ne gana to, dar jie skaito lipdymą atsišaukimų darbu nereikalingu, nės tuomi erzina policiją ir carą, kurs, pagal jų nuomonės labai geras, nės jis daleido bajorams pirkti žemę, bet jie tuotarpu nemato, kaip sunkų jungą neša lietuviai po jo nežmoniška valdzia visokiuose gyvenimo rei-kauluose.

Lioliškis.

Pakrojas. (*Panėvėžio pav.*) Vienas žmogus atvežė į Pakrojų 40 svarų žuvies par-duoti. Tuojau šimtininkas Jackus su pagelba urėdininko atėmė žuvį. Žmogus apskundė urėdininką ir šimtininką asesoriui. Asesorius, privalgęs žuvies, nenorėjo nė klausyti žmogaus. Ant rytojaus atvažiavo isprauninkas ir žmogus apskundė jam policijantus. Isprauninkas iš-tyrinėjęs davė „vygovorą“ asesoriui, o urėdininką ir šimtininką atstatė nuo vietos. Jackus, tai buvo garsus skriaudikas; urėdininkas pirmoj' dienoj' savo urėdininkavimo norėjo parodyti, kas esąs, bet nepasisekė ir iškeliavo iš Pakro-jaus po trijų dienų urėdininkavimo, pasiskolinęs nuo žydų arti 200 rublių; žmogui, žinoma, niekas ne atligino skriaudos. Šitas atsitikimas mums rodo, kaip reikia elgtis su visokiais policijantais. Lietuviai! Neleiskite ilgiaus jodinėti ant savo sprando policijantams, jieško-kite tiesos — žinoma, sunku atrasti ją Mas-kolijoje, bet vis-gi galima. Neatrasite tiesos —

susitikę geroj' vietoj' pasielgkite teip, kad žinotų, kaip reikiu apseiti su žmonėmis: jie jus muša ir jus muškite policijantus!

Siauliai. Šiaulių kalinyje sėd Š. pakliuvęs už lietuviškas knygas. Sučiupo jį ant vakzalio.
Lioliškis.

Vilniaus губ.

Butrimonis. Yra tai miestelis, kaip ir daug kitų Lietuvos miestelių pakvėpęs žydų smarve, nors purvo čia ne tiek, nės ulyčios gręstos. Yra čia „filija“, bet kunigo senei nebuvo, ir dėlto atvažiuodavo kunigas iš Punios švęst, bet dabar butrimoniškiai sulaukė pabaigoj pereitų metų kunigą, buvusį pirma Žiežmariuose už kamendorių. Žmonės čia labai ištvirke sugudėję, sulenkėję, apšvietimo neturi, žino tik burliokiškai keikt ir antausius daužytis. Bažnyčia prasta, medinė, klebonija sulindus į žemę, bet dabar rengia medegą naujai statyt. Špitolė taip-gi ne tvirtai laikosi, žodžiu sakant, visur reikia rupestingos rankos. Naujam klebonui daug reiks padėt darbo. Dabar bažnyčioj yra sakomi nedėlioms du pamokslai: lenkiškas ir lietuviškas.

Žiežmariai. *Trakų pav. (Netikęs kunigas)* 20 rugpjūčio atsisveikino su mumis mūsų mylimas kunigas vikarijus, kursai sakė mums lietuviškus pamokslus. Po atsisveikinimo minėtojo dienoj mūsų prabaščius aiškiai pasakė, kad iki jisai čion busęs, tai *lietuviai nesulaukė lietuviško pamokslu.* Lietuviai! jeigu jau kitaip negalit atsikratyt nuo savo maskolbernio prabaščiaus tai bent *kalėdiškio jam neduokit.*

Žiežmariai. (Trakų p.). Terpu stacijų Žosliai ir Kešedariai (Juodkoniai) palei patį geležinkelį stovi didelis sodžius rašomas Riečanais; triobos kraštutinio ukininko tik per kokius 5 ar 6 sieksnius stovi nuo geležinio kelio. 15/27 dieną liepos mėnesio 99 m. nuo pralėkusio rytmetį kurjerinio trukio užsidedę artimiausia prie geležkelio grinėčia, o nuo jos į dvejetą adynų supleskėjo ir visas sodžius. Nuo 38 gyvenamų grinėčių ir daugybės kitų triobų liko tik keletas apdegusių rastų. Iš žmonių niekas gyvasties nenustojo, ale pragaištės baisybė. Triobos įtraukta nuo ugnies apie ant 15 tukstančių rublių. Apie 40 šeimynų pasiliko be pastojės, be apsidengimo ir be maisto.

Jau ne pirmą kartą duodasi girdėt, kad nuo gelžkelių trukių užsideda triobos. Reikia skusti geležinkelio vyriausybę, idant atlygintų už visas pragaištis per tą ugnelę padarytas, žinoma, jeigu tik yra tikri darydymai, kad ugnelė nuo trukio pakilo. *Ur.*

Nimajunai. Nimajuniškiai gauna už prabaščių kun. Racevičių, buvusį pirmiau Birštono prabaščium. O Birštoniškiai gavo apsakinėtoją

Lenkų karalystės, kuris po pirmai savo sumai užtraukė: „kiek bėdže pokvaloni“ visai lietuviškoj parapijoj. Tur but prabaščius nežino, kur esąs.

Pakuonis. 10 rugsėjo išėjo iš mus parapijos ir prab. Bukota. Nemokėjai, kunigėli, jos ganyt, tai važiuok dabar, kur sau nori. Gaudydams kitus į kilpas, pats į jas įkliuvai! Išsirado kelios minkštprotės — bobutės, kurios ir kun. Bukotos gailėjo. Aš to nesitikėjau.
S. Padangiu.

Vilnius. Jau turbūt rašyta „Ūkininke“ apie tai, kaip žandarai sugaudė sąnarius teip vadinamos „Lietuviškos Socijal-Demokratiškos Partijos“. Į tarpą jų buvo išpynęs nekursai žandarų šnipukas Baranovič, kuris susipažino gerai su inteligencija tosios partijos; kitas-gi vėl šnipukas Ceranko pasirupino įeiti į darbininkų organizaciją ir ir-gi išdavė ką tik galėjo. Matyt tie „lietuviški socijal-demokratai“ labai neatsargiai priiminėdavo į savo tarpą mažai pažįstamus žmones. Tai yra pamokini-mas, kad į valdžios persekiojamas kuopas reikia priiminėti tik asabas labai gerai pažįstamas, išbandytas, nepliuškas, negerenčias degtinės ir tikrai dorias.

Pasitaikius progai žandarai norėjo išgaudyti jau tuo pačiu žygiu ir kitus lietuvius Vilniaus. Surasti juosius buvo nesunku, nės mūsų lenkeliai ir tamsunai — kunigai kuone pirštais rodydavo visiems lietuvių-patrijotus pramanydami ant jų nebutus daiktus, buk tai esą socijalistai, bedieviai, anarchistai ir tt. Per tokius lenkų-inteligentų pliauškimus žandarai padarė keletą kratų pas lietuvių-patrijotus, o vieną iš jų, žinomą visam miestui ir toliaus, veterinorių p. Nonevičių net buvo paėmę į kalėjimą po N 14, bet palaikę išviso 8 dienas paleido, nors po kaucija. Štai ne kurios smulkmenos to dalyko. Per kratą 12 dieną kovo mėnesio 1899 metų nors žandarai ir rado bibliotekoje p. Nonevičiaus keletą lietuviškų knygelių ir laikraščių, bet jų neėmė ir į protokolą buvo įrašę, kad „nieko aiškiai uždrausto (предосудительного) ne rado“. Bet toliaus dešimčiai dienų praėjus per pašalinius liežuvius atėjo vėl žandarai ir paėmė ne tik jį patį, bet anuosius „neuždraustus“ daigtus, terpu kurių buvo Itomas *Daukanto Lietuvos Istorijos*, pridėtinis tomelis prie lenkiškos knygos Kalinkos „*Seimas keturmėtinis*“ ir kt. Tiek apie tai.

Toliaus reikia pranešti, kad tapo atstatytas nuo tarnystos garsus lietuvių neprietelius, kuratorius Vilniaus mokslo apielinkės, Sergiejevskis. Jis buvo ne tik pirmo sorto tamsunas-rusifikatorius, bet priegtam ir vagis, kuris nesidrovėjo apvaginėti nelaimingus mokintinius Vilniaus internatė. Gailisi jojo tik žandarai su popais, kiti-gi maskoliai nors jis prilaidydavo jų vaikus, džiaugiasi, kad nors kartą atsikratė

jau nuo to aštraus maskolystės apaštalo. Žinomas daiktas, kad ant tos vietos pasodins kitą Lietuvos neprietelį, ir džiaugtis nėra labai ko, ale vis-gi smagu, juog jau ano nebus.

Mūsų general-gubernatorius Trocki atstatė nuo vietų ir atidavė po sudu keletą činovnikų: spraunikus Slonimo ir Sokulkos posrėdniką (už arklių vogimą kartu su žydu kuopa). Slonimo spraunikas matydamas giliai pakliusių užsimušę, o pastarasis sako pabėgęs ir užrubežę. Neseniai vėl pavarė nuo tarnystos Baltstogės policeisterių už kyšių ėmimą. Visai da umai atstatė už apgavystę perkant turtus „už visai mažus pinigus“ Disnos posrėdniką Teplovą. Gal nors kartą šiek-tiek apsišvarys mūsų nuvarginta šalis nuo tų vagių-rusifikatorių.

Rusificija arba platinimas maskolystės rodo naują pagelbininką taip vadiname monopoliojė ir „kazenose“ blaivystėse, prie kurių priguli tik „činovnikai ir iš kitokių tik pusgalviai ir laidokai. Šitos karališkos blaivystės neva kariaudamos su girtuoklyste plačią sriovę bando leisti į mus tarpą maskolystę. Štai neva norėdamos duoti žmonėms pasilinksmimą įtaise ant Lukiškių pleciaus teatrą, žinima, maskolišką ir grynai maskoliškoje dvasioje. Neužmiršta ir apie skaitymus žmonėms. Kur viskas maskoliškas giriama, katalikystė-gi peikiama. Atidaryta daugybė arbatinių ir skaitinyčių, kur vėl viskas duodosi dvasioje maskolystės ir pravoslavijos. Reikia pripažinti, juog viskas įtaisyta ne be naudos maskolių siekiams. Jug žmogus reikalauji kartais ir pasilinksmint, ir pasiskaityt ši tą ir arbatos stiklą išgerti, ir su žmonėmis pasimatyt bei pasikalbėti. Na ir turi eiti į tuos maskolystės lizdus ir gali pamažu priprasti prie maskoliško raugo ir persigerti juom.

Bjaurus tai pramanymas dėl mus lietuvių, o ginklų mes nuo to neturime!*)

Reikia da pridėt, kad tasai velniškas darbas tųjų blaivysčių dedasi už mus pačių pinigus. Mes sudedame rundi brangius mokesčius, o už išluptus pinigus rundas verčia mus į maskolius.

Verta da paminėti keletą žodžių apie ukišką parodą Vilniaus, kuri neseniai užsidarė. Abelnai ant visų parodų randi tokius dalykus, iš kurių gali ši tą naujo dasižinati, ši-tą pasimokyti. Ant šiomėtinės Vilniaus parodos beveik nieko ypatingo nėra. Tai yra tik vieta parodymo didžturčių stovinčių arklių ir galvijų, parėdų ponių ir kitų jų grožybių ir vieta pinigams aikvoti: pasigerti čionai tai gali, ale pasimokinti sunku. Yra tai poniška zobova,

prie kurios neprisideda nė ukininkai, nė miesčionys.

Ant pabaigos da apie mūsų vyskupą Zvierovičių. Jisai kiek įmanydamas kilnoja kunigus lietuvius į nelietuviškas parapijas ir lietuviškose vietose sodina lenkus. Tokiu budu mat jisai su savo pagelbininkas mislija apginti Lietuvą nuo sumaskolinimo ir... paversti ją į Lenkiją. Bet vargu tai pasiseks jam: lietuviai vis labiaus bunda ir ima reikalaut savo tiesų!

Vilnius. Dienoje palaidojimo numirusio šia vasarą Rosijos ipėdinio sosto mūsų mėsininkai — katalikai užsipirko ir-gi mišias ir išklaušė jas Visų Šventų Bažnyčioje už dušią ano persikyrusio su šiuom svietu maskoliaus — pravoslavo. Kas paskurstė prie to darbo tuos mėsininkus, nežinia. Ale jiems, kaip katalikams, reikėtų žinoti, kad katalikams nevalia yra melstis už numirusius pravoslavus. Iš kitos-gi pusės tas darbas mūsų mėsininkų ir negražus yra, nės maskoliai mus kiek įmanydami engia, o mes jiems besigerindami net prisakymus savo tikėjimo laužome ir perkamės mišias už jų numirelius. Už gyvus pravoslavus da mes turime tiesą melstis, idant Dievas duotų jiems Dvasę Šventą atsiversti ant tikro kelio katalikystės, ale už numirusius svetimtikius — tai ir griekas yra melstis. Lai-gi buna gėda tiems Vilniaus katalikams ir jų vadovams!

Vilnietis.

Senieji Trakai. Dabar — tai menkas sodžius, ale senovėje da prieš Naujųjų Trakų ir Vilniaus pakilimą tai buvo pilis ir Lietuvos sostapolis. Perejus sostui į kitą vietą Senųjų Trakų pilį Didieji Lietuvos kunigaikščiai atidavė kunigams — zokoninkams, kurie įsitaisė čionai klioštorių ir bažnyčių. Laikui tekant bažnyčia sudegė; dievobaimingi parapijonys pasistatė netoli tos vietos koplyčią, kuri buvo užsilikusi net iki pastarųjų metų. Tik metai bus, kaip Naujųjų Trakų klebonas kun. Stabrevskis su parapijos pagelba vėl atstatė senuose pilies muruose naują murinę bažnyčią. Pašventinimas jos išpuolė apie pusę liepos mėnesio šių metų, ale mūsų vyskupas kun. Zvierovič, nepribuvo ant tos iškilmės: turbūt senųjų Trakų vardas ir vieta perdaug primena mūsų lenkuojančiam (ir maskoliuojančiam podraug*) vyskupui senovės Lietuvos garbę ir didybę!

Vietinis.

Maskolija. — Nesenei Abastumane pasimirė sosto ipėdinis Jurgis Aleksandraitis. Dabar ipėdiniu yra Mikolas Aleksandraitis, jaunas vaikinai, nesenei baigęs mokyklą ir tapęs aficieriu. — Iš Petrapilės išvažiavo ciesaoriški

*) Kur-gi neturėsime! Ugi-kėlimas tautiškos dvasios, platinimas lietuviškų knygų, atsišaukima, kunigų pamokiniai. Mums rodos, kad maskoliai ir iš tų savo blaivysčių ne ką naudos dėl maskolystės *Rd.*

*) Jug neužmiršote da, kad vyskupas Zvierovič gėrė už Muraviovą per atidengimą tam Lietuvos budeliui paminklo? *R.*

garvežimiai parsivežti į sostapilį lavoną mirusio įpėdinio. —

Laikraščiuose pasklido garsas, buk globėjas Vilniaus mokslo apygardos p. Siergiejevski gavęs paslaptinio dumčiaus činą ir tapo nuo pildamos vietos atliuosnotas. . . . Tai žmogus kurs yra padaręs daugybę visokių nelabumų musų krašte. Nė mokslas jam rūpėjo, bet musų krašto sumaskolinimas; ne šviesa musų krašto jam rūpėjo, bet paskandinimas viso krašto tamsybėje. . . Duok Dieve, idant jo pasekėjas būtų žmoniškesnis ir nors truputį Dievą širdyje turėtų.

Maskoliai nesilauja katalikus persekiojė. — Girdėjome, buk tai dabar visoj Minsko diecezijoj giedotinės mišios atmainytos, o teip-gi ir teip vadinama priedurtinė dievmeldystė: suplikacijų giedojimas, ir kitų maldų. Tai dėlto, idant bažnyčiose nebūtų girdėt lenkiškos kalbos, kunigams nenorint ten maskoliškai giedoti. — Maskoliai kaip įmanydami nor savo kalbą praplatinti tarpo svetimtųjų, ir tokiu būdu šiuos paskutinius sumaskolinti.

Peterburgas. Išėjo įstatymai, ciecoriaus užtvirtinti, pagal kuriuos *studentai*, pakėlusieji sumišimą prieš savo vyriausybę bus į kariumenę ataduodami, ant vieno, dviejų, arba ir trijų metų. — Nuo tokio nusprendimo ne bus galima išsiliuosuoti nė metų mažumu, nė liga, nė familijos padėjimu. — Po atbuvimui paskirto laiko kareivystėj — viskas bus užmiršta ir jaunikačiai vėl galės į mokyklas grįžti. —

Pribuvusieji iš Finlandijos sako, kad finlandiečiai labai tvirtai turėsi ir neleidžia maskolių į savo kraštą. Į Finlandiją atvykusiems maskolių urėdninkams, korespondentams ir kitiems finlandiečiai, kaip viešbučiuose teip ir privatiškuose namuose neparsamdo gyvenimų, kambarių, ir maskoliai, neturėdami kame galvą priglausti, tur atgal į Maskoliją grįžti.

— Peterburgo laikraščiuose yra apgarsintas cirkularas Ministerio Apšvietimo globėjams mokslo apygardų, kad gan-greit visi studentai, pavaryti pavasaryje iš universitetų ir kitų augštesnių mokyklų bus atgal priimti dviejuose laikuose: vieni iki 15 rugpjūčio šių metų, o kiti iki 15 rugpjūčio ateinančių 1900 metų. Prie šių paskutinių prigulės ir tie, kurie pavaryti buvo iš mokyklų be tiesos įstoti į kokią nors kitą mokyklą. Mat kaip atsileido širdis augintojų mus jaunūmenės! Sako, buk bus pagerinti augstesniųjų mokyklų įstatymai.

Kurlendija.

Palanga. 8 (20) diena rugpjūčio šių metų Palangoje buvo pirmą kartą parodytas su daleidima valdžios lietuviškas spektaklis „Amerika pirtyje“ nors policija nuolat trukdė, nors daugumas palangiškių labai prastai pra-

našavo, vienok pasisekimas buvo kuopuikiausias. Bilietai buvo visi išpirkti. Prisirinko pilnas teatras kas Palangoje dar nėkuomet nėra buvę. Suvėjo yvairiausių luomų: buvo kunigaikščiai Oginskis, Radvilas, grapai Tiškevičiai, vienu žodžiu visa diduomenė, kuri dar nebuvo išvažiavusi iš Palangos. Sekdama aristokratiją atėjo ir bajoriją, visos Palangiškės davatkos — pelėdos (nors buvo sakišios, juog neis ant chlapšų) komėdijų. Buvo teip-gi ir kunigų. Bet už vis daugiau prisirinko prastųjų, kaip iš vietinių, teip ir suvažiavusių iš aplinkinių kaimų. Iš viso buvo daugiau keturių šimtų žmonių. Artistai — mylėtojai, iš visur suvažiavę, atliko savo darbą neprastai: geriausiai ėjo Agotos rolė. Ant žmonių spektaklis padarė didelį, išpudi. Pinigų susirinko teip-gi nemažai; kunigaikštis Oginskis užmokėjo už biliotą 25 rub. Vienu žodžiu ir medegiškai ir dvasiškai šimteriopai užsimokėjo darbas ir rupesčiai, kurių nemažai turėjo įtaisytojai spektaklio.

Liepojus. Šventomis dienomis paprastai ties bažnyčios vartais susirenka daug žmonių. Kitas suvisum ir nemislyja eiti į bažnyčią melstis, bet atėjo čion dėl to tik, kad pasimatyti su pažįstamais ir pasišnekėti apie reikalus, nės šiokiomis dienomis nėra laiko, reikia per ištisą dieną dėl duonos kasnio kamuotis prie sunkaus darbo dirbtavėje. Kartais ir laike sumos niekurie, o ypatingai nekatalikai, pasilieka ant gatvės. Štai vieną nedėldienį pasirodo policieškis ir piktžodžiaudamas stumdo su kumščia žmones į bažnyčią: „ko jus čion kamai stovėte, ar neisite į bažnyčią?! „Kas jums paliepė varinėti žmones? — paklausė vienas ponas policijanto. — „O - gi policmeisteris. Matai, tamista, kalbėjo policijantas, klebono žmonės neklauso, tai jis paprašė policmeistero o tas ir atsiuntė mane. . . .“

Atsiminus šnekėsim apie policiją, kuri, kaip ir veislė gyvačių, yra dviejopa: rudoji ir raudonoji. Jeigu rudoji gyvatė įkirs tai skauda, vienok bobos gali užkalbėti, bet kad jau raudonoji įkirs, nei patsai velnias nebužkalbės. Pradžioje gegužės m. liepojaus darbininkai pradėjo skųstis, kad jie su tuščiais pilvais dirbti negali ir prašo darbdavėjų padidinio mokesčio t. y. uždarbio, o kad tie jų prašymų nė klausyti nenorėjo, tad darbininkai (arti 10000) metė darbą. Rodos, neturėtų būti čion nieko stebėtino: jei negali mokėti tiek, kiek aš noriu — tai nesamdyk. Vienok darbininkai mano vienaip, o darbdavėjai kitaip. Be darbininko negalima apsieiti, bet geriaus duoti ant sykio abejoms veislėms policijos po 1000 rub. nėg kiekvienam darbininkui uždėti kapeiką; — kaip bematant policija sugavos ant gatvės 65 darbininkus uždarė į kalinį, o kitiems prisakė dirbti ar nori, ar nenori. Iš 65 suimtų šiandien paliko

18: vienus išsiuntė namon, kitus į kitus miestus, o kitus nutroškino.... Dienoje 4 rugsėjo pasimirė kalinyje dėl stokos gryo oro ir maisto latvyς Ukstinas; dar keletas prie smerčio. Likusieji prašė, kad juos, kaip niekuomi nekaltus, paleistų, bet raudonijai policijai vis tiek ar kaltas tu, ar ne — nepaliksi ne įkirstas.

Iš lietuvių Mišeika ir Danilovicz tebsėdi kalėjime. Prėkės rugių kyla augštn. *Juzė.*

Iš svetimų ̄alių

Finlandija. Toj šalyj viešpatauja didelis nuludimas ir nerimastis nuo to laiko, kada maskolių valdžia išnaikino Finlandijos konsistuciją ir pradėjo saviškai valdyti šalį. Nesenei buvo atvykęs į Petersburgą užtarti už nuskriautus finlandiečius deputacija mokytų ir augštai gerbiavų vyrų iš Francuzijos, Italijos, Šveicijos, Dancijos ir kitų viešpatysčių. Deputacija atsiveže 12 atsišaukimų (adresų) atsiųstų iš 12 viešpatysčių Europos; tuose atsišaukimuose yra išreikštas prašymas, idant caras teiktusi priimti peticiją pusės milijono nuolankių finlandiečių. Ant atsišaukimų yra iš viso 800 parašų — garsių visame sviete mokytų vyrų ir raštininkų. Ant atsišaukimo Gollandijos yra terp kitko gana drąsus ir skaudus sakinyς: „Metuose Taikos (pakajaus) Konferencijos Hagoje, sušauktos pagal caro užmanymą“.

Po ilgų klausinėjimų ant galo deputacija gavo atsakymą nuo ministerio vidaus dalykų, kad caras ne galys jos priimti. — Tokiu budu deputacija turėjo grynėti atgal be naudos. Pervaziuojant deputacijai per Finlandiją žmonės sutiko juos su dideliu džiaugsmu ir apreiškė savo džiaugsmą garsiais šukavimais (ovacijomis). —

Tuom tarpu valdžia pakampėmis slankiodama stengiasi prisiviliot prie savęs dalį žmonių per savo popus, mokintojus, papirktus agentus ir visokius ištvirtėlius. Tokiu budu jai pasiseki sudavadinti prašymą, kuriame finlandiečiai apsema priimti padavadyjimus Maskolijos valdžios. Ant prašymo ešą apie 3000 parašų, bet, sako kad pačių finlandiečių yra tik 6 parašai kiti visi rašyti veik viena ranka. Tokiu budu norėtų apgauti visuomenę ir uždengti prieš svieto akis savo bjaurus darbus! Lenkų Demokratiška Tautiška partija prašė, atsišaukimą į finlandiečius francusiškoj kalboj apgauti, staudama finlandiečių nelaimę ir kviesdami juos į kovą prieš bendrą priešą — caro valdžią.

Austrija. Tautiški vaidai Austrijoje nesiliauja. Centrališką užveizdas visų socialdemokratiškų partijų Austrijos išrinko komisiją, susidedančią iš lenkų, čekų ir vokiečių, ir pavedė jai surengti raštą (rezoluciją) apie

tautišką klausymą, kuris neužilgo bus apsvaistomas ant kongreso Berne. Balandžio mėn. komisija atliko savo darbą. Svarbesnieji punktai tos rezolucijos yra šie:

1. Išrišimas tautiško klausymo yra galimas tik demokratiškoje viešpatystėje t. y. tokioje viešpatystėje, kur valdžia prigul ne ponams bet visiems žmonėms, kur yra įvesta rinkimų tiesa, iš kurios naudojasi visi lygiai ir gali išreikšti savo valią reikaliuose šalies valdymo. 2. Užlaikymas ir sustiprinimas tautiško skirtingumo galimas yra tik tai ten kur žmonės naudojami iš lygių tiesų, kur prašalintas yra prispaudimas, valdymas valdžios tarnų ir palikimas prie centralizacijos. 3. Kiekviena tauta turi valdyti pati namieji (autonomija) ir jos šalis turi but pritaikyta prie kalbos rubežių. 4. Valsčiai su maišytomis tautomis turi turėti atskirus įstatymus. 5. Nėviena kalba neturi viešpasauti ant kitų, neturi but viešpatystės kalbos, visos kalbos turi but lygios. 6. Austrija turi but viešpatystė susivienijusių tautų“.

Anglija. Anglijoj yra gana daug lietuvių ir jų skaitlius kasmet eina didyn. Glasgove ir jo apygardose ešą apie 2500 lietuvių. Menchesteryj apie 500, Liverpoolyj teipgi yra ne mažai. Londone ant parapijos mitingų kartais susirenka apie 1000 žmonių. Kiti spėja, kad Londone ešą ne mažiaus kaip 2000 lietuvių.

Londonas. Daugiausiai lietuvių apsigyvenę yra rytinėje dalyje Londono (London East), Peln sau duoną tankiausiai fabrikuose. Daug yra stalių, siuvėjų ir kitokių amatininkų. Kas ne moka nė kio amato tankiausiai įstoja į t. v. bambosimis fabrikus kur dirba visokius daiktus iš storų kietų nendrių. Yra Londone dvi lietuviškos draugystės: parapijos draugystė ir draugystė savitarpinės pašalpos, vadinama „Vienybė“. Parapijos reikaluose lietuviai yra susidėję su lenkais nuo 1893 m. Paskutiniame laike vis tankiau ir tankiau kyla vaidai tarpe lietuvių ir parapijaus prabaščiaus Lecherto, kuris nelaiko parapijoje lietuvių — kunigo. — Nesutikimas daėjo įk tam laipsniui, kad lietuviai sutarė atsiskirti nuo kun. Lecherto ir įsitaisyti savo lietuvišką parapiją.

Glasgovo lietuviai. Lenkiškame laikraštyje „*Slowo*“ N. 202 yra žinia apie lietuvių, apsigyvenusius Glasgovo mieste, Šotlandijoj. Tie atejunai lietuviai, kaip ir atejunai lenkai, sulyginant su gyventojais ano krašto, gyvena kur-kas vargiau. Ešą tamsus, pertai prisieina jiems atlikti prastesnius ir sunkesnius darbus; daugumas ešą doros nustoję: subatomis prageria sunkiai uždirbtus pinigų, o pasigėrę pešasi. Užsilaika nešvariai, gyvena, susigrūdę po keliolika į vieną kambarį. Nors daugumas jau senei ten gyvena, bet da lygšiolai neišmokę

angliškai šnekėti, jaunesnioji-gi karta ištautusi. Paveizdan, esą treji namai lietuviški, kur tėvai lietuviškai temoka, o vaikai tarp savęs tik angliškai tešneka ir vargiai begaly lietuviškai susišnekėti su tėvais. Šimet čia išėjęs rugpjūčio mėnesį pirmas numeris lietuviško laikraščio „Vaidelytė“. Nors tik dešimta dalis lietuvių to mokanti skaityti, tačiau redaktoriai laikraščio turi viltį išrinkti pinigus ant apsimokėjimo kašto išleidimo.

Galandija. *Haagos* mieste, galandiečių sostapilyje, pasiuntiniai visų viešpatyščių buvo susirinkę ir galvojo apie tai, kaip aprubežuoti viešpatyščių kareiviškus apsiginklavimus. — Tai teip vadinama pakajinga konferencija (susirinkimas). Ji yra užmanyta Maskolijos cėsoriaus. Visai žmonės spėja apie veikalus tos konferencijos. Vieni sako, kad iš to nieko praktiško neišeis, kiti-gi vėl tikisi iš to naudos.

Kynai. (*Kitajiečių*) viešpatystė praloštai su Japonija karei savo silpnę visam svetui parodė. — Stipresnės Europos viešpatystės nori iš to pasinaudoti ir kiek galint daugiaus pasisavinti kynų žemės.

Suvienytos Amerikos Valstijos norint Ispaniją ir paveikė, bet dabar su igitais nuo anos kraštais daug vargo turi. S—e.

Iš svetimų laikraščių.

Gudiškuose laikraščiuose (kaip antai N. 229 „Смѣль Отечества гуд.“) randame žinią, kad ant paskutinio pasėdimo „государственного совѣта“ buvo nutarta įvesti i Vakariniajį kraštą žemstvos, bet ne tokios kaip visoje Gudijoje, o perkreiptos ir pritaikintos prie politikos tame krašte.

Ar bus kas geriau iš tos žemstvos ar ne dar sunku spręsti nežinant aiškiai kokia ji čia bus, bet pagal to kas jau yra žinoma, tai galima sakyti, kad dėl mūsų krašto žmonių bus blogiau, o dėl gudpalaičių atsivers naujos vietos, naujas šaltinis dėl pasiplėšimo.

Zemstva kaip yra įvesta Gudijoje turi „губернское земское содрание и Управу“, „уздное земское содрание и управу“ ir „земские паганьяков“. Guberniškas žemstvos susirinkimas susideda iš žmonių išrinktų iš visos rėdybos; (pas mus pirmsėdis ir dar keli sąnariai bus valdžios paskirti gūdai) jie rupinasi apie reikalus visos rėdybos prižiūrėdama pavietinius žemstvos susirinkimus ir išklaudydama jų prašymus ir reikalavimus; ji susineša su aukštesnia valdžia. Pavietini susirinkimai susideda iš žmonių tame paviete gyvenančių išrinktų ir tariasi apie reikalus savo pavieto.

Žemski viršininkai pildo maž-daug priedermes „myravų posrėdnikų ir myravų sudžių“ drejose ar trijose valsčiuose („волостях“); tik jie te sudija bylas nuo 300 rub. iki 500 rub.,

bylos iki 300 rub. yra pavestos valsčiaus sudui; žemskis viršininkas yra ministerio vidaus dalykų paskiriamas ir turi labai didelį valią, pertai daugybę blogo gali padaryti, o kaip matyt Gudijoje baisiai daug pikto padaro.

Zemstvos yra pavesta rupintis apie kelius, ligonbučius, mokyklas ir tt. Musų krašte nuo žemstvos atima visą rupestį apie žmonių apšvietimą ir apie mokyklas, nės gūdai bijose, kad po mūsų krašto mokyklose ne pradėtu mokyti lietuviškai ir ne būtų mokintojais lietuviai, kad ne išspruktų iš jų rankų toksai brangus apmąskolinimo įrankis; todėl visas tas mokyklų ir apšvietimo klausimas pasiliks direkcijos liaudinių mokyklų rankose ir vėl sau ji kiš į jas savo obrusitėlius ir vėl dar kankis mūsų vaikus, pakol mūsų žmonės ne susipras ir ne pradės reikalauoti nuo valdžios gerų mokyklų ir mokytojų lietuvių, atsisakydami nuo visokių mokesčių dėl tokių mokyklų, kokios dabar yra ir neprisimdami jokių būdu naujų tokių mokyklų nors gūdai prižadėtu patys savo kaštu užlaikyti tas mokyklas.

Tolesniai žemstvo rupinas apie kelius, jų taisymą; ant to reikalo uždeda ant visų gyventojų, kas tik turi žemę ne mažą mokesnį ir už tus pinigus taiso kelius ir dirba naujus (nuo žmonių atima visus kelius), budavoja tiltus; žmonės sako, kad tai turės uždarbį prie kelių ir tiltų; galite nesidžiaugti, nės gūdai atvargy daugybę burliokų iš gilumos Maskolijos ir jiems paves visur uždarbius; o pinigų ne mažai privogs visi činauninkai, kurie prižiūrės kelių taisymą, nės už viską baisiai brangiai rokuos: tiltelis už keletos lentų sukaltas bus paskaitytas dešimti tukstančių kaštuojas; o visus tus pinigus turės žmonės sudėti.

Zemstvo teipo-gi rupinas apie ligonbučius; teip-pat visur juos statys didžiausius pinigus parokuodami, prie kiekvieno ligonbučio bus daktaras su keliais pagalbininkais feldčeriais; žinoma visi jie bus gūdai, ims geras algas (apie dvi tukstantį rub. ant metų) ir tarnaus maskolių vadžiai, bet ne mūsų žmonėms.

Iš viso matyti, kad ant žmonių bus uždėta daug mokesčių ir prisiūsta ant jų galvos daugybė gūdų.

Dar kiti sako, kad ten ir bus keli gūdai nuo valdžios žemstvos susirinkimusi, užtai kad kitus sąnarius išrinksime gerus, tai ir bus gerai ir padarys jie dėl mūsų daug gero turėdami daugumą balsų; tuščios tai viltys, vyrai, nės kaip tik išrinksite i žemstvos susirinkimą gerą žmogų, tai jo ne užtvirtys valdžia.

Spragilas.

Šią vasarą aukštesnioji valdžia užtvirtino projektą ministerijos apšvietimo apie permainimo Joniškelio, Panevėžio pav. Kauno rėd., parapijinės mokyklos Ignaco Karpio pinigais uždėtu

į agronomišką ant šių tiesų: mokslas tęsis 5 metai — treji metai dėl abelnų mokslų, o dvieji specialieji, dėl norinčių bus dar šešta klasa, kurioj galės tobulintis aprinktoji agronomijos mokslo šakoj: dėl praktiškų užsiminėsime prie mokyklos bus arti šimto desetinų, sodas, visa gospadorystė, gabinetai ir tt. Prie mokyklos bus namai dėl užlaikymo pinigais Ignaco Karpio paliktais ant viso gatavo neturtingų mokytinių.

Tos žinios paimtos iš pačios valdžios pranešimų (Смль Отечества 200 гуд). Surinkę platesnias žinias ant vietos pranešime. *Spragilas.*

N 28 šių metų „Przegląd Katolici“ (musų kalba sakant „Tamsybės Vartai“) yra patalpinta neva kritika „Žemaičių Vyskupystės“ kokio ten p. Kryszkevychios išguldotos į lenkišką kalbą dagi su jo paties istoriškais prierašais ir. p. Smolkas įžanga. Gaila but ir laiko ir vietos nurodymui tos neva kritikos. Kad ne būtų tenai išreikštos nekurios lenkų pažiūros.

„Autorium buvo Žemaičių vyskupas M. Volončauskis, kuris parašęs tą veikalą, savo vardą nemirtinu padarė. Gaila tik tai, kad lietuviškai parašė. Sakau gaila ne dėlto, kad savo prigimtoje kalboje rašė, bet dėlto, kad žmonės nesuprantantieji lietuviškai, ne galėjo naudotis iš to veikalo, dėlto, kad per taip ilgus metus tasai veikalas buvo neprieinamas dėl musų mokyty. Ne galima žinoma niekam parokuoti už blogą tą, kad rašo savo kalboje, priešingai reikia jam tą už nuopelną paskaityti, nės savo literatūrą padidina. Bet kartais, suvis nedarant skriaudos savo literatūrai, galima išleisti savo veikalus svetimoj kalboj, labiau prasiplatinusioj, darant tą vardan mokslo... Todėl ir tame atsitikime būtų buvę gerai, jeigu istorija Žemaičių Vyskupystės būtų buvęs lenkiškai parašyta“.

Toliau kritikas labai dėkavoja vertikui ir išdavėjui už išspaudinimą to veikalo. „...Nės ir po teisybės yra tai puikus veikalas dėl istorijos lenkų bažnyčios, tuom brangesnis, kad daug medegos, iš kurios Volončauskis naudojosi, jau praužvo; todėl jeigu ne jis būtų atlikęs to sunkaus ir keblaus darbo, istorija Žemaičių Vyskupystės būtų mums labai mažai žinoma“...

Tik pasižiūrėkit, kiek čia liogikos ir šunvuodegavymo!

*Pagiria žmogų už tai, kad rašo savo kalboj, o paskui vardan mokslo šaukia, kad savo veikalą išleisti svetimoj kalboj labiau išsiplatinusioj. Dėku lenkel, už patarmę, bet kodėl ne duodi tas patarmes savo broliukams lenkams, kad jie savo raštus spaudintų kitoj labiau išsiplatinusioj ne kaip lenkiškoj kalboj — nu nors prancužiškoj? Ne, tur but tokios patarmės saviems ne duosi ir jie nepriims jos; o nori

butinai, kad lietuviai savo raštus lenkiškoj kalboj spausdintų!

Toliau kalba apie lenkų bažnyčią, nesu-prasdamas, kas tai per bažnyčia (nės iki šiol žinojau, kad ir mes ir p. kritikas prigulime prie Rymo katalikų bažnyčios — o čia žiuriu nauja dar kokia ten lenkų bažnyčia!!!) ne budamas kunigu, o norėdamas spręsti apie teisingumą žodžių kritiko kunigo, kreipiausi prie kunigų, bet ant mano nelaimės jie dar nieko ne žina apie lenkų bažnyčią; prisieina pripažinti, kad tai naujas grynai lenkų išradimas ir reikia jį taip-pat suprasti, kaip „nasz kraj, nasza wspólna ojezyzna“, prie kurių prieskaito ir lietuvius. Tai-gi, mat, dabar atsirado naujas ryšis tarp lenkų ir lietuvių „wspólny kosciol Polski“.

Tai-gi dabar jau mes, anot kritikos, ne be katalikai bet išpažintojai „kosciola polskiego“. Dievas žin. kur, be nueis tie musų lenkomanai žengdami tokiais keliais!...

Tolesniai kritikas trumpai nurodęs turinį „Žemaičių Vyskupystės“ ir matyt užpykęs, kad ne lenkiškoj kalboj parašyta, peikia Volončauskio veikalą:

„Kaip matyt iš nurodyto turinio to veikalo, jisai suvis neatsižymi mokslisku sudeimu, kaip kiti tokie veikalai ir nėra jame mokslisko perkratinimo medegos; galima but tą veikalą parokuoti už paprastą apsakiniimą apie senos ir naujos gadynės pritikimus. Nežiurint ant tų ydų reikia tą darbą nuo širdies nurodyti kiekvienam, kuriam yra brangi istorija musų bažnyčios.“

Spragilas.

Iš maskoliškų laikraščių. Šiose dienose laikraštyje „Novoje Vremia“ buvo atspausstas straipsnis vardu „Kova su katalikyste“. Įturs to straipsnio mums ne naujiena: ten kalba apie katalikų išnaikinimą, pergalejimą. Bet kas yra naujiena — tai maskolių prisipažinimas, juog anie su katalikyste nieko negal padaryti ir todėl anot laikraščio, tur susidėti su sen-katalikiais Vakarinės Europos ir, tuomet, gird, sudrutinti laimėsime.

Musų priešininkams reiktų žinoti, kad galutinai pergale ne tiems priguli, kame daugiaus kareivių, bet tiems, keno pusėj teisybė.... Musų mokintojis platindamas savo mokslą ne tokių įrankių liepė griebtis... Tame atsitikime maskoliai labjau yra panašas į mahometonus kaip į krikščionis, nės Mahometas, o ne Kristus, į savo tikėjimą varu versti liepė...

Antru ne geresniu straipsniu yra „Nuomonė amerikiečio apie Maskoliją“. Čia kas tai Maskolius Gerlov į burną buk-tai nekurio labai gudro amierikiečio įdeda šitoki protavimą:

— E, gird, žinai, jų Maskolija tai drūčiausia visame sviete viešpatystė. O ant ko ji turėsi? Ant prasto maskoliško muziko. Ne-

laimė tik, kad yra pakraščiai — kaip tai Finlandija, Lenkija, Latvija, etc. etc. Bet tai nieka. Reikia tik įsteigti geras pradedamasias maskoliškas mokyklas, kur nebūtų girdėt nė lenkiškai, nė finiškai nė latviškai, nė kaip kitaip kalbant, kaip tik maskoliškai... Tada vaikai persisems maskolišku kvapu ir, kaip tik plati Maskolija visur bus maskoliški muzikai. Tuomet tai Maskolijai jau nebebus jau ko daugiau bijotis!... Ne gana to reikia da, idant vaikai mylėtų Maskoliją; todėl reikia juos mokinti Maskolijos veikalų... Istorijoje garsingi vyrai, reik tik anuos da papuošti kas ten yra blogo, tai reikia išmesti, — žodžiu teip Maskolijos istoriją reik sutaisyti, kad ana gražiai įsrodytų ir jaunas širdis savaesp patrauktų. Čia reik ne tiek žiūrėti ant teisybės, kiek ant to, ką atsiekti nori...

Tai skaitant žmogus ne žinai, kam labjaus stebėtis: ar amerikono „gudrumui“, ar laikraščio begėdiškumui. — Ar-gi jau ne nuo seno teip maskoliai elgiasi, kaip čia nėra amerikonas nurodo? Ar-gi ne nuo seno maskoliai visus nepravoslaunus, o ypač katalikus slėgia, iš mokslaviečių juos varo, mokintojų vietas vien maskoliams pavesdami? Ar-gi dabar pas mus mokslavietėse vaikus kitaip mokia, kaip tik maskoliškai!... Kad ne tėvai ir ne kunigai, tai vaikai ne mokėtų nė Dievui melstis, nė žinotų Dievo prisakymų... O-gi Maskolijos vaikalai ar-gi ne nuo senai pertaisomi ir perkreipiami yra?...

Is to matyt, juog maskoliai laiko visus nemaskolius per niek, ir jiems nepripažįsta nė jokių tiesų viešpatystėje.

Maskolijoje yra: malorosų apie 20 mil. lenkų apie 10 milijonų, totorių 9 milijonai, finų, latvių, estų apie 6 milijonai, lietuvių 3 milijonai, čuvašų, ceremisų, mordvinų apie 6 milijonai, kaukaziečių apie 5 milijonai ir tt. — teip juog nemaskolių Rusijoje yra mažiausiai apie 60 mil.

Ar-gi tai maža kruva? Ar-gi ta kruva mokesčių nemoka, ar-gi ana savo vaikų i kariūmėnė nesiunčia, kaip ir pats maskoliai? Tai-gi ir tiesos tur but tos pačios. Ir ateis laikas, kada visų tiesos bus lygios. — Jau ir dabar matome, kad Lenkijoje pradėjo daugiau mokinti lenkiškai, pas totorius — pradedamosiose mokyklose mokia totoriškai, nors pirmiaus kitaip buvo.... Laikas atneš tai, ko mums reikia. tik tai to, ko reikia, reikalaukime!

Vardan teisybės.

Š. m. „Uk. ko.“ 4-am numeryje yra patalpinta korespondencija iš Griškabudžio, kurioje jos rašėjas p. Bordonas, manding, visiškai neteisingai užmėtinėja, buk vietinis vargamistra esąs sulenkėjęs. „Varšavos posūnis“, kaip jį pavadina rašėjas, suvis netinka minėtam vargamistrui, nės, ant kiek žinoma, kaip lietuvis,

jisai neturi savyje nieko lenkiško, dėlto kad ne tik iš prigimimo yra lietuvis, bet ir savo gyvenime nieko priešingo lietuviystei nedaro. Kas link lenkiško giedojimo bažnyčioje, tai melas, nės jau apie keturi metai, kaip negieda lenkiškai, bet tik tai lotyniškai ir lietuviškai, ir turbūt p. Bordonas atminė šiūom žygiu da senas jo klaidas, apie ką prigulėjo jau užmiršti, ypatingai todėl, kad seniaus da visur buvo giedama lenkiškai, kaip pasekmės lenkiško raugo. Teisybė, da ir šiandien daugelis lietuvių dengiasi lenkystės lopais nors lietuviystė aplink mus jau bujoti bujoja! Ant galo da turim užtėmyti, juog p. Br. visai bereikalingai ikišo užbaigoje savo straipsnio, kad „ubago vaikui netinka ponauti“, nės pagal teisybę ne tik ubago vaikui nepridera blogai elgtis, bet ir didžiausiam ponui, — o pagal rašėją išeitų, kad tik tai ubago veikui nepridera ponauti t. y. blogai elgtis, kaip antai: neduoti niekam gero žodžio, arba rodyti savo didybę, esant lietuvių lenkiškai kalbėti ir tt. anot p. rašėjo.

Aukos parodai.

Ila surinko	5 rubl.
Nuo P. N.	50 "
Nuo pirmiau	25 "
išviso 80 rubl.	

Agarsinimai.

Ant Lietuvos kankintinių paaukavo:

Sirata	2 rubl
Barškutis	1 "
Markunas	1 1/2 "
Vilnūtis	1 "
Andrikis	1 "
Pušinaitis	1 1/2 "
Dėdė	1 "
Vincas	1 "
Kupstynas	1 1/2 "
Andrius	1 1/2 "
Draugai Markuno	1 "
Ila (surinko)	4 "
L. (surinko)	26 "
išviso 42 rubl.	

Pinigus ir laiškus i Ukiniuko (ir Varpo) redakciją siunčiant, reikia šitoksai adresas padėti:

Herrn J. Lapinas, Tilsit (Ostpreussen)

Turinys.

Mūsų mokintojai. — Ko nori tu nuo mus? (Eilės) — Mūsų valdininkai ir jų bjaurumas. — Kaip lengviausiai išsiliuosuoti nuo karūmėnės. — **Korespondencijos:** *Suvalkų gub.:* Iš Vilkaviškio. Starpolė Naumiestis. Kybartai. Levkintanai. Senapilė. Kulingė. *Kauno gub.:* Telsių pav. Saukėnai. Šiauliai. Plungė. Pasvytinis. Šėta. Ligumai. Meškučiai. Šiauliai. Lioliai. Pakrojas. *Vilniaus gub.:* Butrimonis. Žižmariai. Pakuonis. Vilnius. Senieji Trakai. — Maskolija. Petersburgas. *Kurlandija:* Palanga. Liepojus. — *Is svetimų šalių:* Finlandija. Austrija. Anglija. Gollandija. Kynai. Suvienytos Amerikos Valstijos. — *Is svetimų laikraščių.* — Vardan teisybės. — Aukos parodai. Atsakymai.